

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2010 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vladimír Turtev

**Ota Pavel jako sportovní novinář a jeho přínos pro současné sportovní
žurnalisty**

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jaroslav Huk, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Vladimír Turtev

Ota Pavel like sports journalist and his influence on today's journalists

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor: RNDr. Jaroslav Huk, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Vladimír Turtev

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce RNDr. Jaroslavu Hukovi, CSc., za přínosné rady a informace. Další poděkování patří sportovním novinářům, kteří se podělili se mnou o své názory na dílo Oty Pavla.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá podrobným rozbořem sportovních povídek a črt Oty Pavla. Sleduje vývoj jeho sportovních děl a přechod od reportážní formy k té čistě povídkové. Mapuje příběhy jeho hrdinů. V této práci nás zajímá i názor současných sportovních novinářů na dílo Oty Pavla. V hloubkových rozhovorech jsou pokládány shodné otázky, abychom mohli porovnat výpovědi respondentů. Ti jsou vybíráni z různých věkových generací, aby byl zastoupen rozdílný pohled na tvorbu.

Klíčové pojmy

Bakalářské práce, sportovní novinář, sportovní povídka, reportážní črta, sportovní beletrie, rozhovory.

Annotation

Bachelor thesis deal with detailed analysis Ota Pavels sports work. Monitoring the development his sports works. Also monitoring transition from sport sketch to clean sports fiction. Showing stories his sports heroes. We are interested in the opinion of today's sports journalist on the sports works of Ota Pavel. In interviews are considered the same questions. Individual responses comparing in the practical part.

Key words

Bachelor thesis, sport journalist, sport story, reportážní črta, sport fiction, interviews.

Obsah

Úvod.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Život Oty Pavla.....	9
2 Sportovní tvorba	13
2.1 Dukla mezi mrakodrapy (1964).....	13
2.2 Plná bedna šampaňského (1967)	19
2.3 Pohár od Pánaboha (1971).....	29
2.4 Pohádka o Raškovi (1974).....	37
2.5 Syn celerového krále (1972).....	39
PRAKTICKÁ ČÁST	48
3 Cíle, hypotézy a metodika	48
4 Výsledky	52
5 Diskuze	55
Závěr	57
Seznam použitých zdrojů.....	59
SEZNAM Obrázků	61
SEZNAM PŘÍLOH.....	61
Příloha A: Osnova rozhovoru.....	I
Příloha B: Rozhovory.....	II

ÚVOD

Hlavním tématem bakalářské práce bude sportovní tvorba Oty Pavla a její vliv na současné novináře. Budeme podrobně zkoumat obsah sportovních děl toho významného českého spisovatele, na kterého by se nemělo zapomínat ani s odstupem času. Jeho přínos pro sportovní beletrii je totiž téměř nevyčísitelný. V praktické části nás bude zajímat, jestli jsou nějakým způsobem ovlivněni autorem i samotní dnešní sportovní novináři. Případně i jejich názor na tvorbu a význam díla Oty Pavla.

Hlavní otázka tkví v tom, jestli skutečně přežívá odkaz autora a jeho myšlenky. A hlavně jestli právě on nebyl tím hlavním impulzem pro mnoho malých chlapců, aby se z nich stali sportovní novináři. Pokusíme se rovněž rozklíčovat, co je vrcholem tvorby tohoto autora, jestli to je skutečně „Dukla mezi mrakodrapy“, anebo jestli jeho vrchol tkví v jiné knize. A vůbec, zda ho můžeme považovat spíše za sportovního novináře nebo za spisovatele se specializací na sportovní beletrii. Další otázkou, kterou si musíme položit, je, zda dílo bylo skutečně poplatné době. A uspěl by Ota Pavel i dnes? To se budeme pokoušet rozluštit s pomocí současných sportovních novinářů.

Práce je rozdělena na dvě hlavní části. V té teoretické se seznámíme s těžkým autorovým osudem, který byl ovlivněn jak druhou světovou válkou, tak hlavně závažnou chorobou, která ho donutila vzdát životní boj již v jednačtyřiceti letech. Dále rozebíráme obsahy nejznámější sportovní tvorby. Je to tedy již zmíněná „Dukla mezi mrakodrapy“, ale i „Plná bedna šampaňského“, „Pohár od Pánaboha“, „Pohádka o Raškovi“ a také „Syn celerového krále“.

V praktické části jsou provedeny hloubkové rozhovory se sportovními novináři. Krátké profily všech respondentů jsou uvedeny v metodice. Stanovujeme zde hypotézy a pokoušíme se ověřit jejich pravdivost. Kompletní rozhovory jsou uvedeny v příloze, která obsahuje i dotazník s kladenými otázkami.

Tato bakalářská práce by měla opět připomenout dílo tohoto autora, který během svého krátkého života nestihl užít zaslouženou odměnu za svou tvorbu, která přežívá dodnes.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ŽIVOT OTY PAVLA

Ota Popper se narodil 2. července 1930 v Praze jako třetí syn Hermíny a Lea Popperových. Byl pojmenován po Leově bratrovi. Již dříve se jim narodili nejstarší Hugo a prostřední syn Jiří.

Vztah otce a matky Oty nebyl vždy nejideálnější, jelikož otec Leo byl velký bohém a záletník. Společně se seznámili, když Hermína rozená Netteřová začala pracovat jako pomocnice u rodiny Popperových v Buštěhradu. Leo si za svůj život také prošel řadou zaměstnání. Za svých mladých let dokonce sloužil u cizinecké legie v Africe, zahrál si v několika filmech, jelikož absolvoval 3 měsíční filmovou školu v německém Hannoveru. Roku 1924 již následovala svatba Lea a Hermíny, která byla trochu kontroverzní. Jednalo se totiž o svazek Žida s křesťankou. Leo ještě před válkou stihl udělat poměrně slušnou kariéru jako prodavač praček a ledniček Elektrolux. Zde mohl uplatnit svůj vtip, šarm a výřečnost.

Až do začátku 2. světové války žila rodina, až na občasné finanční potíže, poměrně spokojeným životem. Po vypuknutí války ovšem nastaly rodině krušné časy, protože kromě Hermíny a právě malého Oty se jednalo o Židy prvního stupně, kteří se neslučovali s árijským ideálem Adolfa Hitlera. Sám Ota byl považován za Žida druhého stupně, jelikož neabsolvoval obřad na rabiátu, a tak byl považován za jedince bez víry. Již po zveřejnění Mnichovské dohody uvažovala celá rodina o emigraci do Kanady, z té ale nakonec sešlo. Otec Leo chtěl ale oklamat Němce tím, že celá rodina vstoupí do Československé církve, což se také stalo. Situace celé rodiny se postupně začala zhoršovat, když byl Leo vyhozen z Elektroluxu, protože byl Žid. Následovalo povinné stěhování z Prahy. Celá rodina se přestěhovala zpět do Buštěhradu k Leovým rodičům. Otovi bratři museli přerušit školní docházku v Praze. Matka Hermína jim však vyjednala, že mohou navštěvovat alespoň školu v Buštěhradu. Otec Leo začal pracovat jako dělník na šachtě v Dubí u Kladna. Hermína již musela rovněž začít pracovat, stala se z ní dělnice na poli. Hugovi s Jiřím byla postupem času zakázána školní docházka i v Buštěhradu.

Dne 26. února 1942 byla jako první povolána do koncentračního tábora Otova babička Malvína, která zamířila do Terezína. Další tvrdou ránou pro Otovu rodinu bylo vypálení Lidic dne 9. července 1942, což bylo vidět i z Buštěhradu. Nedlouho po Malvíně byl transportován i její muž Ferdinand, oba se již domů nevrátili. Dne 15. února 1943 byli transportováni i Otovi bratři Hugo s Jiřím. Otec Leo ještě před odjezdem nasytil oba chlapce ulovenou srnou. Poslední kdo byl z rodiny převezen do koncentračního tábora, byl otec Leo. Toho povolali 31. ledna 1945 do Terezína. Pak se začal o rodinu (matku) starat Ota, který musel dělat havířinu. Po smrti Adolfa Hitlera 1. května 1945 se ale začalo obracet vše k lepšímu. Dokonce se postupně Hugo, Leo a nakonec i Jirka vrací z koncentračního tábora do Buštěhradu. Hugo se domů vrací již jako ženatý muž. V koncentračním táboře si bere Elu.

Po válce je do rodiny uveden i Jirkův kamarád Arnošt Lustig, který se stává nejlepším přítelem Oty. Po válce v roce 1947 vstupuje celá rodina na popud otce Lea do KSČ. Leo začíná prodávat mucholapky a DDT (prášek na hubení hmyzu).

Ota se věnoval sportu již od raného mládí. Dokonce byl hráčem hokejového dorostu Sparty, fotbal hrával za Buštěhrad. Rovněž rád boxoval či se věnoval cyklistice. Leo si vysnil, že se z Oty stane vrcholový hokejista. To se bohužel nesplnilo, jelikož Ota musel po těžké operaci mandlí s vrcholovým sportem na dobro skončit. Vzal tedy za vděk alespoň trénováním žáků ve své oblíbené Spartě. Přitom ještě pomáhal otci s prodejem mucholapek.

V roce 1949 se díky doporučení Arnošta Lustiga dostává do Československého rozhlasu. K jeho přijetí mu dopomáhá i členství v KSČ. Nejprve byl přijat pouze na zkoušku na čtvrt roku. Byl členem zpravodajské směny. V redakci rozhlasu se Ota setkává s velkými jmény a členy sportovní redakce, kam posléze přešel, byli to např. Otakar Procházka, Edmund Koukal, Josef Hora a slavný Josef Laufer. *„Ota byl typickým začátečníkem. Myslel si, že pár dní v redakci stačí na to, aby byl dobrým sportovním novinářem. Na druhé straně si nevěřil, o svém talentu pochyboval, a tak není divu, že se v jeho mysli dala ctižádostivost do boje s mladickou zbrklostí a nízkým sebevědomím. Jen kratičký fejton psal týden...“* (Růžičková, 2008, s. 77).

V 21 letech zamířil na vojnu do Rokytnice v Orlických horách. Na vojně se rozhodl stát spisovatelem. Na vojně se přihlásil do armádního tisku. Bylo mu dokonce nabídnuto, aby se stal vojákem z povolání. Ota ovšem tuto nabídku s díky odmítl.

Po návratu z vojny opět zamířil zpět do rozhlasu. Jeho texty ovšem byly příliš obsáhlé a nevystižné, navíc tvořil velmi pomalu. Práce v rádiu ho přestává bavit a rozhodne se zde skončit. Ještě během působení v rozhlase se seznamuje s programovou pracovnící Věrou Novákovou, kterou si 11. února 1956 bere ve Špindlerově Mlýně za ženu. „*Otevřely se dveře naší písárny a vstoupil nějaký člen redakce s tím, že nám jde představit nového redaktora sportovní redakce. Byl to Ota. Všechny zde sedící ženské, mladice i nemladice, jsme mu potřásly rukou. Vzala jsem na vědomí, že je to krásný, devatenáctiletý chlapec s pěknýma hnědýma očima a s krásnou kučeravou kšticí. Usmíval se nejistě a skromně.*“ (Pavlová, 1993, s. 11). Pro Věru, která je starší o 6 let než Ota, je to již třetí svatba. Ota zároveň vyžení dva syny Jana a Petra. Ještě o rok dříve v roce 1955 otec Leo rozhodně, že by si rodina měla nechat změnit jméno, chtěl tak otupit ostří antisemitismu. Dohodli se tedy na jméně Pavel. Dne 16. srpna 1956 se Otovi a Věře narodí syn Jiří, kterého Ota pojmenuje po svém bratrovi.

O rok později nastupuje Ota do čtrnáctideníku Československý voják. V redakci se mu vedlo, jeho články začínaly mít formu povídek, což mu během jeho krátkého působení v časopisu Stadion nepovolovali. Během práce stihne ještě vystudovat večerní školu, když v roce 1960 maturuje. Rozhodne se, že půjde studovat vysokou školou (žurnalistiku). Ovšem na žurnalistiku není přijat, není mu nic platné ani členství v KSČ.

Postupem času se jeho články stávají stále více populární. V roce 1962 se společně s fotbalisty Dukly Praha vypraví do USA, aby o jejich působení v Americkém poháru napsal článek. Jelikož Ota píše stále pomaleji, jeho povídka Dukla mezi mrakodrapy vychází až v roce 1964, ale okamžitě se z ní stává hit. Ota se snažil vniknout do duše každého hráče, dokonce kvůli tomu absolvoval s hráči plné tréninkové dávky. Díky úspěchu jeho prvotiny si vysloužil cestu do Innsbrucku, kde se v roce 1964 konaly zimní Olympijské hry. Právě tam se u něj naplno propuká maniodepresivní psychóza, jejíž náznaky se již projeví na vojně. V Innsbrucku zapálí během svého záchvatu horskou chatu. Je tedy převezen na psychiatrii. Sanitka, která ho převáží, má dokonce autonehodu, ovšem nikomu se nic nestane. Když ho propustí do domácího léčení,

rozhodne se, že bude psát i příběhy ze života, kromě těch sportovních. Jeho mánie se ale často opakují, a tak opakovaně ocitá v léčebně. Zde občas také dostane chuť na psaní. A tak zde napíše také několik reportáží.

Když je opět propuštěn, nemá rád, když se k němu chovají jako k malomocnému. Odpočinek hledá na rybách u Berounky. Dokonce mu vychází další povídka nazvaná Plná bedna šampaňského. V psaní chytá druhý dech. Opět střídá pobyty doma a v psychiatrických léčebnách – Bohnice, Sadská. Postupem času se rodina učí rozpoznávat, kdy na Otu přijde záchvat. Většinou tomu předchází velmi dobrá nálada, která se rychle mění v agresivní chování. Když už záchvat propukal, Věra rychle zavolala Otova bratra Jirku nebo přítele Arnošta, kteří ho odvezli do Bohnic. Postupem času ho začali opouštět „přátelé“. *„Myslel na sebevraždu, čím dál tím usilovněji. Přišel mezi tím brzy ráno a oznámil mi, že dnes to udělá. Čekal, že mu to budu rozmlouvat? Samozřejmě, že jsem mu to vylouval, ale jakoby jen mimochodem, aby řeč nestála. Přesvědčoval jsem ho, že to v jeho případě chápu, ale stejně by to nebylo hezké pro jeho děti. Mít tatínka sebevraha? Budou se jim posmívat ve škole. Zná přece děti, ne?“* (Lustig, 2010, s. 271). Roku 1967, kdy vychází „Plná bedna šampaňského“, se Ota s Věrou a dětmi vydává na dovolenou do NDR, je zde opět šťasten. Naději mu dodává i specialista na maniodepresivní psychózy doktor Grof, ten mu slibuje, že ho z toho dostane. Otův stav se náhle zlepšuje a vydává další knihu „Cena vítězství“.

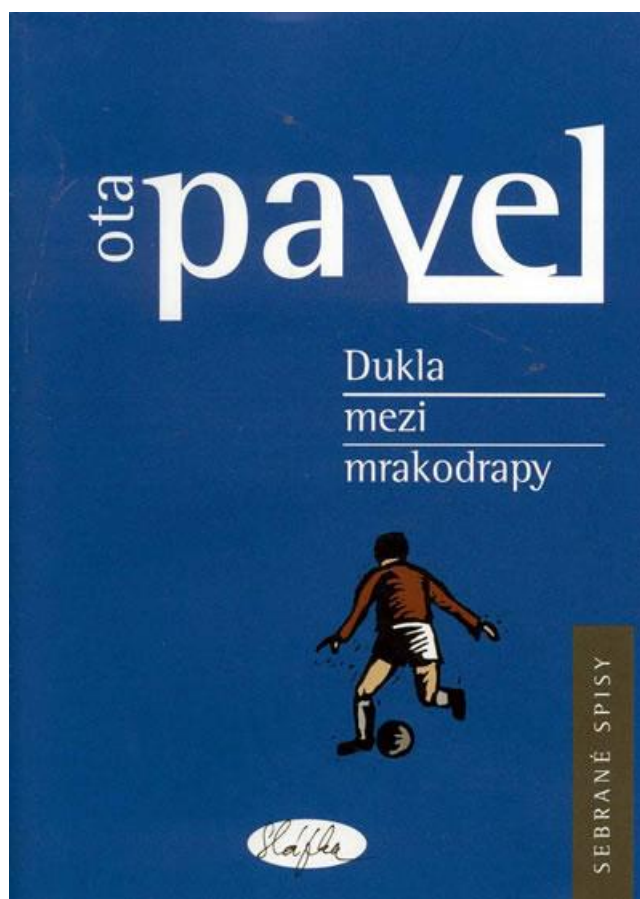
Vše se ale opět zhorší onoho osudného roku 1968, kdy do Československa přijíždí vojska Varšavské smlouvy. Arnošt se rozhodne emigrovat, a tak Ota ztrácí svého nejlepšího přítele. Dále spolu udržují přátelství díky dopisům. Tentýž rok umírá Otův otec Leo, u kterého se také projeví náznaky psychózy. Postupem času se ukazuje, že se jedná o dědičnou chorobu, kterou zdědil Ota po dědovi Ferdinandovi. A další špatná zpráva pro Otu je emigrace jeho osobního doktora Grofa. Ota stále častěji uvažuje o sebevraždě. Roku 1970 se vydává sám k Berounce, zde se seznamuje s převozníkem Zykou. Stávají se velkými kamarády, Ota v něm vidí náhradu za Arnošta, často u něj v chatě přebývá. Společně rybaří a toulají se přírodou. Roku 1972 se ale Zyka utopí a jeho chata už není Otovi k dispozici, a tak už nemá kde relaxovat. Po práscích má stále velkou žízeň, načež velmi pije svojí oblíbenou kofolu, po tom ale stále přibírá na váze. Ztrácí se mu jiskra z očí. Když 31. března je již po šestnácté převezen do „blázince“ domů se již nevrátí.

2 SPORTOVNÍ TVORBA

2.1 Dukla mezi mrakodrapy (1964)

Jedná se o reportážní črtu, díky které započal Ota Pavel svou literární dráhu. Dílo pojednává o fotbalovém turnaji v Severní Americe, kterého se zúčastnila i tehdejší Dukla Praha a zaznamenala nemalé úspěchy. Pavel v črtě mapuje nejen účinkování na turnaji, ale vlastně celou historii klubu od jejího počátku až k tomuto turnaji v roce 1962. Byl ochoten s chlapci absolvovat plné tréninkové dávky, jenom aby lépe pronikl mezi ně. V některých pasážích je kniha až příliš sešněrována danou dobou.

Obrázek 1: Titulní stránka – Dukla mezi mrakodrapy

Zdroj: www.bux.cz, online, cit. 2013-02-25

Sám Ota Pavel se o své účasti na zájezdu dozvěděl téměř na poslední chvíli, jak sám uvádí, stihl si sbalit svůj batoh za osm minut, to už na něj hráči na letišti čekali. Zpočátku byl brán jako nežádoucí element, ovšem později ho hráči brali jako jednoho z nich.

Kopaná v Dukle započala podle legendy, když si vojáci kopali ve volných chvílích při bitvě v průsmyku Dukla. Nejprve se klub však jmenoval ATK (Armádní tělovýchovný klub). Dokonce se dokázal dostat do ligy, kde ovšem nehrál dobře a dokonce se o něm říkalo, že je ostudou vojenských oddílů. Laťka ale byla nastavena vysoko, jelikož za atlety ATK běhal například Emil Zátopek. Rozhodli se tedy vyměnit stávajícího trenéra a angažovali Karla Kolského. Byl to bývalý fotbalista, který ale neměl lehký život, když mu brzy zemřel otec. Svoji fotbalovou kariéru nastartoval v Kladně, poté byl hráčem i Sparty Praha a dokonce byl i 14násobným reprezentantem. Hráče si získal především svým aktivním zasahováním do tréninků. Velmi dbal na fyzickou připravenost hráčů. Mezi nejvýraznější osobnosti tzv. staré gardy Dukly můžeme zařadit brankáře Václava Pavlise. Ten byl jakoby ušlápnutý, prožil si těžké dětství, ale v bráně to byl suverén. V národním týmu se nedokázal prosadit, ale chtěly ho kluby dokonce i z Francie, on však zůstal věrný Dukle. Další výraznou osobností byl Svatopluk Pluskal, což byl syn krejčího a rovněž skvělý hlavičkář. Platil za neobyčejného srdcaře a dřiče. Byl schopen dohrát zápas i utrženým meniskem. Neúspěšně ho lanařil i argentinský klub River Plate. V současné době je považován za největší osobnost armádního klubu držitel Zlatého míče Josef Masopust. Ten pocházel z Mostu, jeho otec zde pracoval jako horník. Jeho matka však byla proti tomu, aby se Josef věnoval „čutané“. Z Mostu putoval Masopust do Teplic, kde si jej vyhlédla právě Dukla. Proslul svou vzornou životosprávou.

„Zvláštní a nenapodobitelný. Neměl výskok, neměl sprint, neměl rozštěp. Ale představoval to, co znamená stožár pro plachetnici. Spojoval trup s plachtami, a přestože nebyl na běžecké dráze nejrychlejší, dostával vysokou užitkovou rychlost, jakmile měl míč na kopačkách.“ (Pavel, 2004, s. 25-26). I Ladislava Nováka můžeme zařadit mezi nepostradatelné hráče, sám trenér na něm stavěl. Novák proslul tím, jak si odměřoval spánek i jídlo. Než přešel do Dukly, hrál za rodné Louny i Teplice. Stal se kapitánem s přirozenou autoritou, nemusel křičet ani velet. Tuto funkci zastával jak v armádním klubu, tak v národním týmu. Výborným záložníkem byl Ivo Urban,

ovšem ten se mnoho nevešel do základní jedenáctky, za to se stal neoficiálním tiskovým mluvčím zvláště při zahraničních cestách. Dotáhl to až do „národ'áku“. Mezi základní stavební kameny sestavy Dukly patřil František Šafránek, který si na zájezdy brával housle. Původně to měl být nadaný houslista na konzervatoři, ale přes odpor matky upřednostnil kopanou, s kterou to dotáhl až do národního mužstva. Byl znám svou prudkou povahou. Nedílnou součástí se stal Jaroslav Borovička, kterému mnozí vyčítali, že zpomaluje hru, ale to mu nebránilo k tomu, aby rozdával výborné nahrávky spoluhráčům a uplatňoval svou skvělou střelu z „voleje“. Vždyť to také dotáhl do národního družstva.

První rok pod vedením trenéra Kolského se mužstvu stále příliš nedařilo, obsadili konečnou osmou příčku. Kolský ale dostal důvěru i pro další sezónu a se svými hráči tvrdě trénoval v oboře Hvězda, kde se zaměřovali na fyzickou kondici. Další změnou byl i nový název Ústřední vojenský klub. Do mužstva začali chodit „hotoví“ hráči, což se příliš nezamlouvalo trenérovi, ten sázel na koncepční práci. Postupně se ale výsledky začaly zlepšovat. V roce 1954 obsadili čtvrté místo, o rok později byli již druzí a v roce 1956 byli mistry.

Další členy družstva Dukly představuje autor v kapitole Druhý sled. Jiří Čadek byl obránce, často nastupoval po boku zkušenějšího Pluskala. Čadek se „vykopal“ až z I. B třídy. Přezdívalo se mu kvůli jeho postavě Čára. Byl to nejskromnější člen týmu. Dalším článkem družstva byl Milan Dvořák, což byl univerzál a také kvalitní střelec. K fotbalu byl veden již od malička, jelikož jeho otec Karel byl bývalý fotbalista Bohemians, který se stal trenérem. Do „druhého sledu“ patřil i Josef Brumovský, který začínal s fotbalem ve Slaném. Charakteristické pro něj byly brýle, s kterými většinou i nastupoval k zápasům. Přezdívalo se mu „Komár“ a hrál na pozici křídla. Dozajista nejrychlejším hráčem Dukly byl Josef Vacenovský, ten pocházel z moravských Ratiškovic. Dokonce domluvil přátelský zápas mezi Duklou a Ratiškovice. V počátku kariéry hrával na postu křídla, pak se z něj stala spojka.

V roce 1956 byl klub definitivně přejmenován na Duklu Praha. Již od počátku měla ale málo fanoušků, když už jim někdo fandil, tak to byl voják. Byl to neoblíbený klub. Z Dukly se postupem času stává úspěšný klub. Vede se jim jak na zájezdu v Africe, tak vítězí na Velikonočním turnaji v Belgii. Trenér Kolský je už ale na odchodu,

tým ještě vede v zápase proti brazilskému FC Santos v Mexico City. Mělo se jednat o milý, přátelský zápas, kterému přihlíželo 70 tisíc diváků. Brazilský tým byl v turnaji zatím neporažen a vítězství měl jisté. To Dukla ještě bojovala o druhé místo. Do utkání nastoupil i slavný Pelé, kterého hlídal osobní obranou Dvořák. Začátek zápasu byl pro Duklu tragický, po devíti minutách prohrávali již 0:2. Ovšem po heroickém výkonu a dvou gólech Masopusta a zásazích Borovičky a Vacenovského Pražané vítězí těsně 4:3.

Po odchodu trenéra Kolského vedl krátce tým Bohumil „Mirek“ Musil. Ten předtím vedl mládež a byl s ní úspěšný. Do týmu přibylo i pár mladíků. Jedním z nich byl i brankář Pavel Kouba, který začínal chytat na Kladně. Dalším mladíkem byl Josef Jelínek, ten byl právě odchovancem „Musilovy“ mládeže. Hrával na pozici levého křídla. Mezi mladé naděje týmu se řadil i Jiří Sůra, ten si rád hrál s balonem. Byl nejlepší kamarád Pavla Kouby. Důležitou roli v klubu měl i prezident major Rudolf Kocek.

Po krátké epizodě Bohumila Musila na pozici hlavního trenéra mužstva tuto pozici převzal trenér Baníku Ostrava a přítel Kolského Jaroslav Vejvoda. Ten během své hráčské kariéry nastupoval za Vítkovice i národní mužstvo. *„Na sebe byl Jaroslav Vejvoda pedant. Už v Ostravě si nosil domů plné notesy příprav, podobal se nedokončeným filmovým scénářům. Často slýchal od manželky, že si dělá víc starostí s těmi cizími kluky než s vlastními dětmi. Po pohromě toho nikdy moc nenamluvil...“* (Pavel, 2004, s. 69-70). Další výraznou posilou Dukly se stal i Rudolf Kučera, který pocházel z Gotwaldova a dříve velmi kouřil a pil. Při fotbalu dokázal vystudovat i večerní školu a dokonce byl spolu s Masopustem zařazen do nejlepší jedenáctky světa italským deníkem Calcio. Hrál na pozici útočníka, často skóroval. I Jozef Adamec se zařadil mezi členy kádru Dukly Praha, byl to „benjamínek“ mužstva. Pocházel ze slovenské Trnavy. V mládí dostal hnis do kolena, a jak sám říkal, fotbal ho uzdravil.

Trenér Vejvoda nastolil snad ještě náročnější tréninky, než byly za Kolského, ovšem výsledky to nepřinášelo. Postupem času si ale vše „sedlo“ a Dukla vyhrála jak ligu, tak turnaj v New Yorku. V tomto týmu panovaly vždy velmi dobré podmínky. Hráči pokud byli jenom trochu spořiví, tak si mohli našetřit na automobily a měli i byty.

K tomu, aby se hráči zlepšovali, přispíval i kondiční trenér Vladimír Mirka. Postupně si Dukla začínala získávat své příznivce a to i mezi herci. Dukle fandili například Otakar Brousek, Vlastimil Brodský. Armádní klub získával zvuk i v zahraničí, vždyť sehrál na 150 mezinárodních střetnutí, zvali je na přátelské utkání po celém světě.

Autor se v jedné kapitole nazvané „V dresu Československa“ věnuje i reprezentaci, kam Dukla dodávala velké množství hráčů. Jednoznačným vrcholem týmu bylo mistrovství světa v kopané v Chile roku 1962, kam ale odjížděli v roli outsiderů. Důvodem byla i silná skupina, v které byli Irsko a Skotsko. Na závěrečný turnaj se přesto kvalifikovali a do Chile odjelo i šest hráčů pražské Dukly. Národní mužstvo vedl bývalý fotbalista Rudolf Vytlačil, kterého fanoušci moc rádi neměli. Trenér vštěpoval svým hráčům taktiku založenou především na klidu a rozvaze. Tak se podařilo porazit i celky Španělska a Maďarska. I když jsme s Mexikem prohráli, do semifinále proti Jugoslávii jsme postoupili. Po úspěchu i proti družstvu Jugoslávie jsme ve finále nastoupili proti silné Brazílii. *„Měli kus štěstí, ale neměli ho celé. Kdyby je měli, porazili by ve finále Brazilce a stali se mistry světa. Svět by se tomu příliš nedivil, mnozí novináři napsali, že výsledek mohl být stejně tak obrácený (vždyť naši vedli brankou Masopusta a dostali ze strany Brazilců laciné branky). Odborníci ocenili také, že Československo udávalo nejen proti Jugoslávii, ale rovněž proti Brazílii po dlouhé minuty tempo hry a dokázalo, že umí používat obě účinné zbraně: obranu i útok.“* (Pavel, 2004, s. 112).

Ovšem zpět k působení Dukly za oceánem. Cesta přes Atlantik byla pro všechny hráče dlouhá a dosti úmorná. Při cestě dokonce letadlu občas vynechává jeden motor. Po přiletu se hráči ubytují na Broadway ve dvanáctipatrové budově. Formu před zápasem nabírají v místním Central Parku, jelikož stadion je k dispozici pouze na zápasy. Trenér Vejvoda ordinoval hráčům tréninky úmyslně během toho největšího vedra, aby si na něj hráči zvykli. Během pobytu si tým udělá výlet i na stadion Polo Grounds, kde loni vyhráli druhý ročník mezinárodní fotbalové ligy. Na tomto stadionu se odehrál i první ročník, který opanovala brazilská Banga. Během úspěšného loňského tažení zažili i mnoho úsměvných historek. Například když je hráči Rapidu Vídeň pořádně ani nechtěli zdravit, tak se jim rozhodli nadělit pořádnou kanonádu, zvítězili jasně 6:0. Od té doby Rakušané začali uctivě zdravit. V turnaji rovněž porazili Červenou hvězdu Bělehrad. V dalším zápase narazili na protěžovaný tým Concordia Montreal, za který nastupovali najatí Brazilci a Angličané, ale ani ti nedokázali Duklu

porazit, zápas skončil 2:2. Následovaly úspěšné zápasy proti Monacu a Espanyolu Barcelona. Pyšní Španělé ovšem zápas psychicky neunesli a dokonce vyvolali bitku. Díky výhře 10:0 nad Shamrock Rovers opanovali hráči Dukly skupinu se skóre 36:6 a postoupili rovnou do finále, kde nastoupili proti anglickému Evertonu. O úspěších Čechoslováků se dozvěděli fanoušci i doma a hráče vydatně podporovali prostřednictvím telegrafů. Přesto byli hráči před zápasem nezvykle nervózní. Zápas se hrál na zmiňovaném stadionu Polo Grounds, kam zavítaly i zástupy Čechoameričanů, aby podpořily Duklu. Zápas zpočátku nevypadal tak jednoznačně, jak nakonec dopadl, jelikož hned v úvodu kopal Everton penaltu, ale tu skvělý brankář Kouba chytil. Pak už se taktovky chytili hráči v žluto-červených dresech a o poločase vedli již 5:0. Nakonec zápas dohráli v poklidném tempu a Angličany deklasovali 7:2. V odvetném zápase, hraném v New Yorku tak již téměř o nic nešlo, přesto v něm Dukla opět zvítězila tentokrát 2:0 a získala pohár města New Yorku.

Třetího ročníku, hraném na stadionu Randall, se původně Dukla nechtěla ani zúčastnit, jelikož měla za sebou nabitou sezonu, v které absolvovala řadu náročných zápasů. Ředitel turnaje William Cox ale udělil Pražanům výjimku a nasadil je v roce 1962 jako obhájce rovnou do finále. Během zámořského turné se seznamují i s předsedou fotbalového klubu Sparta Chicago Jimmy Wolfem, který ovšem vážně onemocní. Jeho posledním přáním je, aby fotbalisté z Československa zvítězili. Ve finále se střetli s brazilskou FC Americou, což byl velmi úspěšný tým. Naopak Dukla neměla v tom roce 1962 takovou formu jako při loňském vítězství, a tak mohla být spokojená po prvním zápase, který skončil 1:1. Nic tedy nebylo rozhodnuto jako loni. Před závěrečným zápasem byla snaha o zajištění rozhlasového přenosu přímo z Randallova stadionu v New Yorku, přenos měl komentovat právě Ota Pavel. Ten z toho nemohl celou noc usnout. Během zápasu se zjistí, že linka, z které měl Ota zápas komentovat, neexistuje. Po velké snaze se nakonec přenos druhé půle povedl zajistit, ovšem nejednalo se o přímé komentování, ale pouze o podávání informací do redakce, protože kvalita signálu byla velmi slabá. Brazilci si již před zápasem na Duklu velmi věřili, dokonce jim ukazovali tři prsty na znamení výsledku 3:0. Rovněž velké rozladění u hráčů nastalo, když nebyla zahrána slovenská část národní hymny. Chuť si ale spravili hned v zápětí, když Adamec otevřel skóre. Na Adamcův gól ještě dokázali Brazilci odpovědět. Pak ale na 2:1 zvýšil Pluskal a právě jeho branka znamenala

obhajobu titulu. „*Policisté vytvořili obdélník pro Duklu a zahradili ho plůtkem s nápisy POLICE LINE. Měli strach, aby ji českoslovenští starousedlíci snad radostí neumačkali anebo Brazilci nenapadli. Na stole pohár. Dostane ho opět Novák a na štítek vedle trojky vyryjí po druhé DUKLA PRAGUE, splnilo se přání Jimmyho Volfa.*“ (Pavel, 2004, s. 176).

Celkově působí tato reportážní črta velmi čtivě. Záměrem autora podle mne byla zmapování kompletní historie fotbalového klubu Dukla Praha. Jednotlivá sportovní utkání jsou zde pouze jakýmsi pozadím. Zajímá se především o jednotlivé osudy hráčů i ostatních lidí, které potkává na své cestě s Duklou po Americe.

2.2 Plná bedna šampaňského (1967)

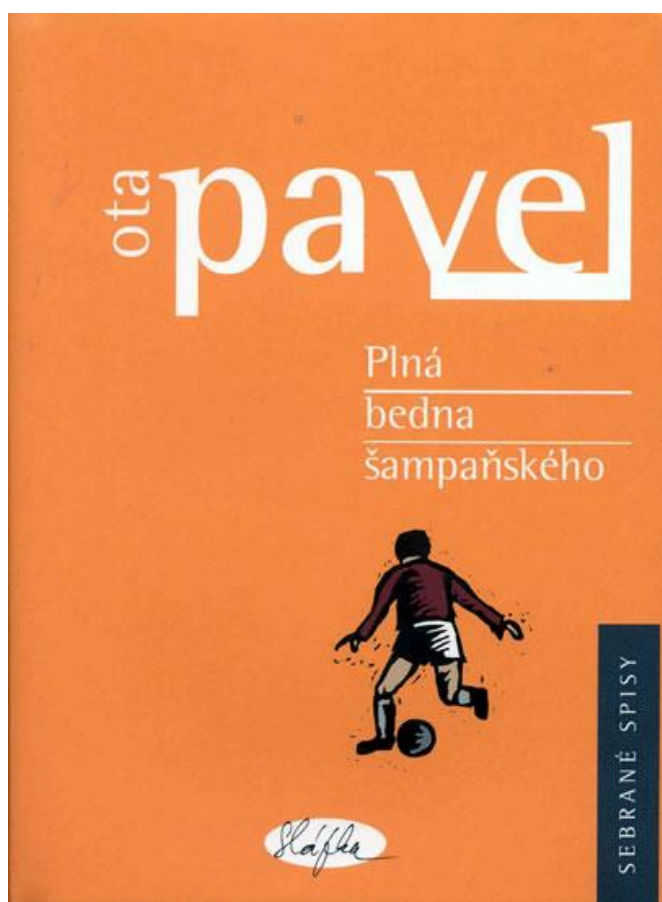
Jedná se o první povídkovou knihu Oty Pavla. Byla vydána tři roky po reportážní črtě „Dukla mezi mrakodrapy“. Jedná se o třináct sportovních příběhů sportovců, které autor dokonale zná. Jsou zde nastíněny životní příběhy jednotlivých hrdinů.

Poslední zápas Františka Kloze

Začátek příběhu se odehrává v nemocničním prostředí, kde se Kloz ocitá s ošklivě poraněnou nohou. Jedná se o jednoho z nejlepších střelců v historii československé kopané. V mládí ho ale odmítají vzít na vojnu kvůli jeho malému vzrůstu. On se však rozhodne dobrovolně narukovat. Během války ho však Němci střelí do nohy, zajmou ho a odvezou do nemocnice v Lounech. V té době už František Kloz nebyl na vrcholu fotbalové kariéry, už si jen občas kopl pro radost za Slaný nebo Vinařice. Paradoxem bylo, že nemocniční pokoj sdílí s poraněným německým vojákem. Dokonce se s ním dělí o jídlo. Dozvídá se verdikt lékařů, kteří mu chtějí nohu amputovat. To ale rázně odmítá. Jeho stav se však stále zhoršuje a on sní o dobách, kdy byl na vrcholu. Tehdy hrával za Spartu, Slavii, ale nakonec se vrátil do Kladna. S ním si zahrál i za oceánem v Chicagu na tamním turnaji. Během kariéry ho lákají i do zahraničních klubů, například do Německa, to však rázně odmítá. Po probuzení je nucen podstoupit amputaci, kterou však nepřežije. „*Skončil nějaký velký zápas, musel hrát dobře,*

vždycky to pozná, když mu to šlo. Ale dnes to byl nějaký jiný boj, nikdo mu nedal obálku s penězi za vyhrané utkání. Kolem jsou slavnostně oblečení kamarádi – Pepík Junek, Kraus, Milda Procházka – přátelé doktor Neumann, Mejtský, Kasík. Jdou k Šamsům, naposledy je hostí a zve také havíře, úředníčky z Poldovky, hutníky.“ (Pavel, 2004, s. 17-18).

Obrázek 2: Titulní stránka – Plná bedna šampaňského

Zdroj: www.bux.cz, online, cit. 2013-02-25

Když ti to nejde

Jedná se o povídku psanou v „Ich“ formě, kde je hlavním hrdinou cyklista Jan Veselý. Ten se rozhodne v roce 1957 znovu postavit na start slavného Závodu míru. Je ovšem po ročním tréninkovém výpadku, trápí ho nastydlé ledviny. Jeho výkony tomu také odpovídají, nevede se mu. Je však rozhodnutý závod dokončit a neodstoupit, aby mu to

lidé nevyčítali. Ani lidem se nechce věřit, jak špatně Veselý jede, hlasatel se dokonce domnívá, že musel mít na trati defekt kola. V dalších etapách závodu se ukáže, že se o žádný defekt nejednalo a vše je zapříčiněno špatnou formou. Organizátoři ho již odepsali. *„Do té chvíle za mnou nepřišel ani jedinej, aby se zeptal, proč mi to nejede, anebo se mě snažil nějak povzbudit – vždyť proto tam snad byli. Možná že by to nepomohlo, ale člověk by viděl aspoň nějaký zájem. Tím se snad měl lišit socialistické sport od kapitalistického, nemyslíš?“* (Pavel, 2004, s. 20). Všichni „kamarádi“ se od něj odvrátili, dokonce diváci na něj pokřikovali „srabe“. Ani trenér ho nepodporoval, naopak ho přemlouval, ať závod vzdá. Jeho týmový kolega Kubr byl na tom podobně špatně. Také jeho Veselý přemluvil, aby závod dojel.

Celý závod sledoval Ota Pavel z novinářského vozu a oba zlomené závodníky chodil navštěvovat na pokoj a utěšovat je. Později se ukázalo, že Kubr měl vážnou plicní nemoc. Přes veškerou snahu nakonec Veselý vzdal, ale Kubra ještě před tím vyslal dopředu, protože se styděl před ním slézt z kola. Když se to Kubr dozvěděl, závod také nedokončil. Vypukne velká aféra, oba jsou nařčeni ze zrazení dělnické třídy. Jsou vyhozeni vedoucím výpravy z hotelu. Pak je Veselý nucen vrátit titul zasloužilého mistra sportu. Na dva roky je mu zakázáno závodit, i když je to veleúspěšný závodník, který dvakrát Závod míru celkově vyhrál, rovněž se úspěšně účastnil mistrovství světa, stal se pětadvaceti násobným mistrem republiky jak na silnici, tak na dráze. Kdysi mu nabízeli angažmá v profesionálních týmech ve Francii, on však odmítal. Uvědomil si, že tehdy měl více myslet na sebe. Později byl dokonce křivě obviněn z nelegálního prodeje hodinek. Za to byl odsouzen na osm měsíců podmíněného trestu, plus musel uhradit osm tisíc československých korun. Až v roce 1965, kdy se prostředí v cyklistickém svazu uklidnilo, byly Veselému i Kubrovi všechny tituly navraceny.

Sedm deka zlata

Hlavním hrdinou této povídky je gymnasta Alois Hudec. Ten neměl lehký život. Během války chodil cvičit do pražské tělocvičny, jenže když odmítl trénovat mládež, zakázali mu sem vstup. Život mu za války stěžují i němečtí vojáci, kteří mu pravidelně dělají domovní prohlídky. V roce 1931 se vydal do Paříže, konalo se zde jakési mistrovství světa ve všestrannosti. Titul získal závodník, který získá v každém nářadovém

a lehkooatletickém závodě nejméně šedesát bodů. Jediný kdo splnil podmínky, byl právě Hudec a ještě stihl zde zazářit na svých oblíbených kruzích. Po příjezdu domů dostal nabídku, aby prodal svou zlatou medaili zubaři. Ten s ní chtěl totiž spravovat dětem zuby. Hudec ovšem rázně odmítl. Během své kariéry byl nucen i normálně pracovat, přestože mu slibovali, že ho zabezpečí, aby měl klid jen na sport. Pracoval u soustruhu a závodil o víkend. Takto vyhrál i titul mistra světa na kruzích, i když měl natržený sval. V roce 1936 na Olympijských hrách v Berlíně dosáhl svého největšího úspěchu, když získal zlatou medaili na kruzích. Jelikož ho na předchozích náradích rozhodčí ošidili, tak musel ukázat něco navíc. *„Naskočil a jeho drobounké tělo znehybnělo. Protáhle se pohnul a přešel do rozporu. V příštích vteřinách ovládl dva provazce a připoutal je k svému tělu. Místo očekávaného jednoho rozporu jich udělal pět, nedržel je předepsané tři vteřiny, ale věčnost. Kdesi už nevydrželi napětí, tleskali, potlesk rostl při cvičení, nastalo spojení mezi ním a diváky, dával jim vše, co mohl dát. Přemetem nazad seskočil do nehybného postoje.“* (Pavel, 2004, s. 34-35). Po válce mu dali povolení opět cvičit. Když šel prvně cvičit, diváci ho vybičovali, aby předvedl svou náročnou sestavu na hrazdě. Bohužel ale svoje salto neustál a zlomil si obě nohy. Ještě se však dokázal dostat na vrchol, ale pak už byl starý a nepotřebný, lidé se mu vyhýbali. Nakonec je však pozván na první poválečnou spartakiádu, kde zacvičí a dostane odznak zasloužilého mistra sportu, lidé na něj nezapomněli.

Jak to tenkrát běžel Zátopek

Skvělý běžec Emil Zátopek pocházel z desetičlenné rodiny moravského stolaře. Byl nejstarším synem, ovšem mužně rozhodně nepůsobil. Když byl malý, lidé si ho pletli s dívkou. Dokonce mu matka říkala, že je nedochůdce. Ovšem měl jednu vynikající vlastnost, snažil se všechno zkoušet jinak než ostatní, což mu později dopomohlo k tomu, aby se stal nejlepším atletem planety. Od malička vynikal i svou inteligencí, dobře se učil. Po základní škole nastoupil do zlínské Baťovy školy práce, jednalo se o velmi tvrdou školu života. Pracoval zde v gumárnách, což byla ta nejméně oblíbená práce. Často zde pracoval až deset hodin denně a tři hodiny mu zbývaly na učení na místní průmyslovce. Jednoho dne se zde účastnil tradičního běhu městem, tenkrát ho přemluvili kamarádi. Tehdy ještě nezvítězil, ale udělal na lidi dojem. Bez tréninku

dokázal držet tempo s nejlepšími. Pak začal extrémně tvrdě trénovat a přicházela i první vítězství. Neměl předpoklady stát se dobrým běžcem, měl totiž špatný odraz.

Po válce opustil Zlín a šel do Vojenské akademie v Hranicích. Zde byl ovšem po čase přeřazen do Milovic, kde vykonával funkci velitele čety. Za celou svou kariéru neměl trenéra, sám si ordinoval ty nejtvrďší tréninky. Jednou byl pozván na mezinárodní utkání do Finska, kde nastoupil proti světovému rekordmanovi Viljovi Heinenovi. Ten byl v Helsinkách dosud neporažen. Na stadionu vládla bouřlivá atmosféra a po strhujícím závodě dokázal o prsa zvítězit Zátopek. Za rok, v roce 1948, dokázal již v Londýně vybojovat svou první zlatou olympijskou medaili. Zvítězil na trati 10 kilometrů. Po olympiádě zdolal řadu světových rekordů a stal se nejlepším běžcem na světě. Říkalo se mu „Česká lokomotiva“. Při trénincích ještě musel pracovat v úřadě na ministerstvu, za nedlouho byl ale přeložen do ATK, aby měl více času na atletickou přípravu. Dokonce si stihl udělat trenérskou školu a během volných chvil přednášel i po besedách. Roku 1952, se chystal na olympiádu do Helsinek, aby byl vůbec na hry puštěn, musel slíbit, že přiveze dvě zlaté medaile. Dokonce se zaručil i za problémového běžce Stanislava Jungwirtha, který se později stal rekordmanem na 1500 metrů. Přípravu před hrami mu komplikuje angína, i tak bez problému vyhrává zlato na deseti kilometrech, kde byl od počátku pasován do role jasného favorita. Naopak na poloviční trati mu lidé moc nevěřili.

Zátopek ale přesto vyhrává před Francouzem Mimounem a Němcem Schadem, když nastupuje na posledních dvě stě metrech. Rozhodne se startovat i na maratonu. Ten ovšem ještě nikdy neběžel, což mu během noci nahání strach, nedokáže usnout. Rozhodne se, že se před během ani nepůjde rozcvičit, aby mu pak nechyběly síly. Vsadí na spolupráci s nejzkušenějším běžcem Angličanem Petersem. Ten však svoje tempo přepálí a závod vzdá. Rázem se Zátopek ocitá sám v čele. Nakonec dovede svůj boj zdárně do vítězného konce a vyhrává dvě a půl minuty před druhým Argentincem Cornem. *„Všichni jsou nadšeni jeho třetím vítězstvím, on však prožije na stupních vítězů nejsmutnější okamžik života. Finové totiž volají: „Nakemiin Satu-Peka! Sbohem pohádkový Péťo!“ Emil si jasně uvědomuje, že to „sbohem“ je pravda. Stojí na nejvyšším stupínku a vlastně na vrcholu sil, už nikdy nemůže dokázat víc. Jedenáctkrát v této zemi startoval a nikdy neprohrál, vyhrál tu tři zlaté olympijské medaile. Ted' se loučí celá tato země, Finové jako by tušili, že už ho nikdy neuvidí v běžeckých tretrách.*

Přál si všechno prožít znovu, ale život takový není, dává ty nejkrásnější věci většinou jen jednou.“ (Pavel, 2004, s. 67).

Během své kariéry dokázal Emil Zátopek, co se jen dalo, byl držitelem Světových rekordů na tratích od pěti až do třiceti kilometrů. Byl jmenován nejlepším sportovcem světa. Když ho začali soupeři porážet, bylo to díky jeho tréninkovým metodám, které převzali.

Salto nazad

Hlavní hrdinkou příběhu je česká gymnastka Eva Bosáková. Její Achillovou patou bylo salto nazad, i když zvládala ty nejtěžší cviky, toto salto jí bylo zapovězeno. Už ho uměli všichni z družstva, i slabší závodnice než byla Bosáková. Ta už si vypěstovala jistý psychický blok, bála se, že si zlomí vaz. Trénink tohoto salta již všichni trenéři vzdali, jen její muž Hasan se neustále pokoušel o nemožné. S pocitem, že nikdy salto neskočila, odjížděla Bosáková do Moskvy na mistrovství světa v gymnastice, kde však překvapila. *„Celou svou zlobu, zášť proti strachu a trénink dala do odrazu. Spatřila nad sebou světelnou klenbu, udávala jí směr letu, v půlobluku se nad ní překlenu strop. Náhle jak letěla vzduchem, si připadala nesmírně lehká. Nohy a hlava opsaly celý kruh a přistála bezpečně na místě.“* (Pavel, 2004, s. 74). I díky skočenému saltu nazad se stala Eva Bosáková mistryní světa na prostných.

Dva bratři

Příběh, jehož hlavním hrdinou je František Tikal, začíná na letišti, kde ho opět nechtějí pustit do zahraničí, jelikož jeho bratr emigroval do Austrálie. Nakonec ale Františka do Squaw Valley na Olympijský turnaj pustí. František je překvapen, když se dozvídá, že jeho bratr rovněž bude hrát na olympiádě ale za Austrálii. Rozhodne se s ním setkat. František se jde tedy podívat na australský trénink a tam potkává svého bratra Zdeňka, ten emigroval i s otcem. Zdeněk je zvědavý, jak se má jejich máma, která žije s Františkem v Praze. František se dozvídá, že Zdeněk to v Austrálii neměl lehké, vždyť první rok ho pustili jenom ke kopání kanálů. Rovněž se v Austrálii již dvakrát oženil a nyní je jeho manželkou Rakušanka. Oběma rodičům se navzájem také stýská.

Postupně však zjišťují, že jsou už odlišní, poznamenaní zemí kde žijí. Zajímavá situace nastává, když se oba střetávají ve vzájemném zápase mezi Československem a Austrálií. Franta je známý jako obětavý obránce, který nikomu nic nedaruje. Dokonce v zápase tvrdě sejmul svého bratra Zdeňka, aby si ostatní nemysleli, že proti němu hraje na půl plynu. Zdeněk má však po střetu vykloubené rameno a na olympiádě již si nezahraje. Nejprve se spolu vůbec ani nechtěli bavit, pak se však přeci jenom usmířili, jenže Zdeněk se stejně vrátil do Austrálie. *„Před olympijskými domky čekal autobus s australskými sportovci, všichni seděli uvnitř, jen Zdeněk stál dosud s Frantou. Zdeněk se vrací hrát na melbournské kluziště, prodávat dánskou čokoládu. Franta bude propagovat české lokomotivy T 678, zvané „Koko“, a hrát bude před českým obecnstvem...“* (Pavel, 2004, s. 84).

Cyklista z jižních Čech

Hlavním hrdinou je cyklista Jan Kubr, kterého můžeme znát již z povídky „Když ti to nejde“, kde společně vzdává Závod míru s Janem Veselým. Kubr nikdy neměl peněz nazbyt, jelikož všechny peníze mu pohltilo kolo. Navíc když byl malý, tak mu fašisti popravili otce v Buchenwaldu. Poté co vzdává onen Závod míru, nesmí dva roky závodit. Jenže ho dokonce nechtějí zaměstnat, musí se uchýlit ke krumpáči a lopatě.

Později se z něj stává jeřábník. Rozhodne se prodat kola a začíná kouřit cigarety. Když mu ale vyprší dvouletý zákaz závodění, tak této neřesti zanechá a pořizuje si krásné kolo. Začne opět tvrdě trénovat a startuje v mistrovském přeboru v Jihlavě ve druhé třídě, která má ztrátu deset minut na první třídu. Kubr však všechny závodníky první třídy kromě čtyř dohoní. Pak vyhrává dokonce dvakrát slavný závod Praha – Karlovy Vary- Praha. Náhle mu však lékaři najdou černý flek na plicích, jeho pravděpodobnou příčinou je přechozená nemoc na Závodě míru. Žádné léky mu nepomáhají. Lékař mu tedy předepisuje krátké projížďky na kole, rázem se dostává Kubr z nejhoršího. K závodění se pak vrací jako trenér, své rady předává mladším. *„A přesto začal s cyklistikou znovu. Přihlásil se do Prahy na tříletou trenérskou školu. Našel v sobě stejnou vůli jako v době velikých tréninků a závodů. Stal se nejlepším žákem celé školy,*

přítom celá tři léta pomáhal s autojeřábem stavět jižní Čechy, měl ženu, dítě a navíc trénoval mladé cyklisty.“ (Pavel, 2004, s. 92).

Brankář

Hlavním hrdinou povídky je hokejový brankář Josef Mikoláš. Ten se narodil jako sirotek matce, kterou opustil partner ještě před narozením malého Josefa. Matce Julii kvůli tomu vyhrožuje sedlák, u kterého pracuje, že jí vyhodí. Julii však utíká sama za prací do Ostravy. Josef se však narodí s nohama poznamenanými křivicí. Navíc je velmi vychrtlý, někteří říkají, že je na hranici smrti. Do pěti let neudělal malý Josef ani krok, matka ho musela nosit na zádech. Vše se změnilo, až když se k nim přistěhoval nový otec Žít'a. Josefovi postupně začínají sílit nohy při fotbale, který občas hraje s kamarády, ale většinou kvůli omezenému pohybu končí v bráně.

Pak se rozhodne proti vůli své matky odejít na hornické učiliště. V patnácti letech se z něj stává brankář. Začne na sobě makat a prosazuje se ve Vítkovicích, odkud putuje i do reprezentace. I přes vážné zranění odcestuje na mistrovství světa do Švýcarska. Zde předvede skvělé výkony a naše reprezentace končí na druhém místě za Kanadou, což znamená, že se stáváme mistry Evropy. *„Skončil poslední zápas na mistrovství světa na stadionu v Lausanne a kamarádi v dresech ho zdvihli na ramena. Byli druzí za Kanadou, neprohráli ani jeden zápas a stali se mistry Evropy, poprvé po dlouhé době tak porušili nadvládu sovětských hokejistů.*“ (Pavel, 2004, s. 99).

Výstup na Eiger

Horolezci Radan Kuchař a Zdeno Zibrin přijíždějí do Švýcarska, aby zdolali zdejší obávanou stěnu Eiger. Tu ještě nikdo nepokořil. Dokonce se zde nedávno zabilo několik horolezců, a tak je tam vstup zakázán. Vstup na Eiger je dovolen pouze pod kaucí tisíc franků. Oba tolik peněz nemají, ale nechtějí se vracet s prázdnou. Zibrin tedy místo peněz dává do zálohy klíčky od své modré octavie.

Zpočátku jim jde lezení lehce. Lidé je zdola sledují v houfném počtu, málokdo jim věří. Postupem času, ale naráží na náročnost Eigru, dokonce na ně padá kamení. Místo

dalšího postupu se raději utáboří a pokračují druhý den ráno. Komplikace nastávají, když Radan ztrácí při výstupu svůj cepín, musí si tedy půjčovat jeden navzájem. Profil stěny je stále těžší. Poslední den výstupu se dokonce kazí i počasí. Jejich výstup sleduje několik letadel s novináři a fotografy. Jeden se však roztříští o skály a tříčlenná posádka zahyne. Nakonec však Eiger zdolají, jsou tak první, kterým se to podařilo. *„Poslední obtížný úsek, a jsou na hřebenu. Ukládají skoby do batohů a připevňují stoupací železa. Všechno zlé je za nimi. Mlha mizí, objevuje se slunce, ozařuje ledové krajky lemující hřeben. Jako by se jim pojednou chtěla stěna tou krásou odvděčit. Před nimi je stříbrný vrchol špičky a pak už je prázdno a modré nebe.“* (Pavel, 2004, s. 111).

Plná bedna šampaňského

Povídka pojednává o házenkářském brankáři Jiřím Víchovi, který celý nás příběhem také provází. Hráčům pražské Dukly se podařilo postoupit až do finále o Pohár Evropy v házené, které se odehrávalo v Paříži. Vděčit za to mohli právě Víchovi, který byl považován za nejlepší brankáře světa.

Jak už to tak v povídkách Oty Pavla, lidé doma jim moc nevěřili. Hlavním důvodem, proč je považovali za outsidersy, bylo, že se ve finále střetli se suverénním rumunským celkem Dinamo Bukurešť. Hráči Dukly zápas nezahájili ideálně, od počátku prohrávali. Ani Vícha nedokázal své spoluhráče podržet. *„Zápas se měnil v naši sportovní katastrofu. Vytahoval jsem míč za míčem ze sítě. Kluci nemohli Rumuny vůbec uhlídat. I bleskově rychlému Vojtovi Marešovi, jehož přezdili ve světě „tisíc čertů“, Moser pořád unikal. A já chytal mizerně.“* (Pavel, 2004, s. 114). O poločase prohrávali hráči Dukly 5:10.

V druhé půli se stal ale zázrak, naši najednou byli všude o krok napřed, Vícha začal předvádět vynikající zázraky. Náš tým tedy dokázal vyrovnat na 13:13. Zápas tak dospěl do prodloužení. V něm už Vícha neinkasoval a Dukla přidala dvě branky, zvítězila tedy 15:13. Francouzi dokonce darovali hráči Dukly Radovi, kterému nedávno zemřela matka a jeho žena porodila v rizikovém těhotenství syna, plnou bednu šampaňského.

Vývrtka smrti

Ladislav Bezák je akrobatickým letcem, který se chystá na mistrovství světa předvést nejnáročnější trik zvaný „vývrtka smrti“. Při této vývrtce však mnoho pilotů zaplatilo životem, v poslední době to byl francouzský letec. Hlavním konkurentem Bezáka je jeho favorizovaný kolega z reprezentace Bláha. V civilu je Ladislav řidič sanitky. Žije se svojí matkou a sestrou. Mají byt bez koupelny a záchodem na chodbě. I v těchto těžkých podmínkách stihne vystudovat vysokou školu zemědělskou, mechanizační fakultu. Před závodem je nutné, aby si svou sestavu poctivě v duchu promítl. Náročná „vývrtka smrti“ se mu nakonec bezchybně podaří. To je pro něj největší vítězství a už se vlastně ani nezajímá, jak dopadl v samotném závodě.

Skokani

Povídka o skokanech na lyžích, kteří se připravují na Olympijské hry v Innsbrucku. Hlavním trenérem je Zdeněk Remsa, který je stejně jako zbytek reprezentace zástupcem Dukly Liberec. Ten nutí své svěřence trénovat i v těch nejnáročnějších podmínkách, aby je v závodě nemohlo nic překvapit. Olympiáda začíná pro československé skokany skvostně. Josef Matouš po prvním skoku vede, když vytvoří rekord můstku. Jenže pak nastane jeho obvyklý problém: praskne mu lyže. Jelikož nemá náhradní pár, druhé kole skáče s každou jinou lyží. Skok se mu také tolik nepovede a klesá na druhé místo. Po posledním třetím kole se ocitá na čtvrtém místě. Je to pro něj současně největší úspěch i neúspěch.

Po olympiádě odjíždí náš skokanský tým do německého Obersdorfu, kde se koná závod na největším můstku na světě. Tam soupeří Dalibor Motejlek s Josefem Matoušem o československý rekord. Jejich soupeření vyvrcholí, když Motejlek tvoří rekord světový, tehdy 142 m. *„Lidé propuknou v jásot. Po skončení závodu ho obklopí fotoreportéři, novináři, diváci. Někdo namaloval na velkou ceduli – 142 – musí tu ceduli držet nad hlavou, tak ho fotografují ze všech stran. Obležení trvá nekonečné minuty, teprve Remsa ho z toho dostává. Jdou pak vedle sebe, mlčí a je jim nevýslovně dobře.“* (Pavel, 2004, s. 138).

Etapa po čtyřech letech

Roku 1961 panují na cyklistickém Závodu míru náročné podmínky, padají kroupy a přidává se déšť. To však vyhovuje našemu Ladislavovi Hellerovi, který podobné podmínky má rád. Je rozhodnut vyhrát etapu. To se našim reprezentantům již dlouhou dobu nepodařilo. V kopci tedy nastupuje a vybuduje si poměrně velký náskok na své soupeře. Pak ho však jezdci z pelotonu začínají rychle stahovat a jeho náskok se prudce zkracuje. Nakonec však dokáže s malým náskokem zvítězit. V další etapě se Heller přimotá do hromadného pádu a přivodí vážné zranění. Má zlomeninu krčku stehenní kosti. Sen o celkovém vítězství se mu rozplyne. Dostane sádrový krunýř od kotníku až po prsa. Zařikává se, že na kolo již nikdy nesedne. Celá vesnice mu však pomáhá s uzdravením. Když se jeho stav zlepší, začne opět pomalu jezdit na kole. Postupem času dokonce opět vyhraje další dvě etapy na Závodu míru. Pak si ale přivodí stejné zranění a vše začíná nanovo.

2.3 Pohár od Pánaboha (1971)

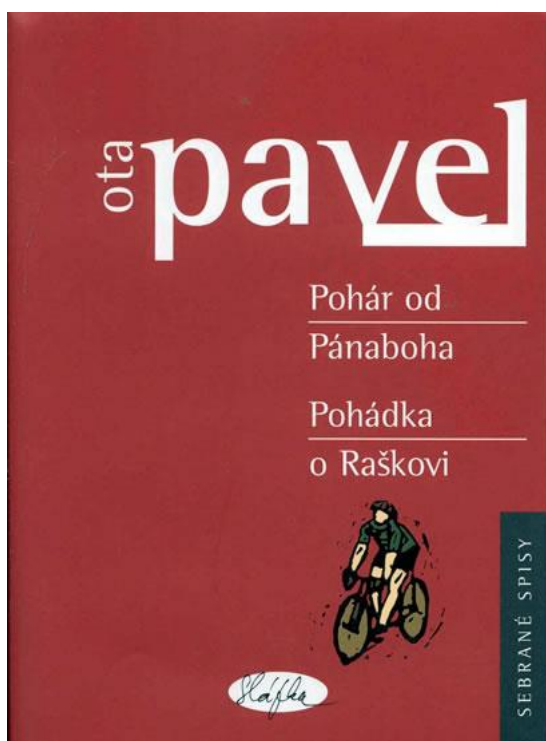
Třetí kniha Oty Pavla, která vyšla čtyři roky po „Plné bedně šampaňského“. A snažila se navázat na její úspěch. Hlavním tématem se opět stává překonávání životních překážek sportovců. Píli a dřinu zde staví na samotný talent. Výrazná je problematika stárnutí sportovců. Autor zde často přechází do pohádkového žánru. Hrdinové jsou často anonymní. Neznáme jejich celé jméno. Tuto sbírku bychom měli zařadit do sportovní beletrie, nikoli do literatury faktu. Nejrozsáhlejší povídkou této sbírky je hned ta úvodní, která se jmenuje stejně jako celá kniha, tedy „Pohár od Pánaboha“.

Pohár od Pánaboha

Hlavní postavou je dosluhující fotbalista Petr Hendrych a jeho žena Alena. Petr je hráč Modrého mužstva, který již patří k těm starším a nedostává se do základní sestavy svého týmu pro zápas. Vztekle tedy jede domů, nechce být ani na lavičce. Před tím než půjde domů, tak si ještě potřebuje srovnat myšlenky v autě. Uvědomuje si, že všichni sousedé se v televizi dívají právě na zápas jeho týmu. Místo něho nastoupí do zápasu mladý Brázda, kterému hanlivě říká „buzerant“. Uvědomuje si, že je již příliš starý

pro svůj tým, už mu spoluhráči nevěří, i když ještě před pár lety byl v reprezentaci. Dokonce se zúčastnil pro nás tak úspěšného Mistrovství světa v Chile 1962. Když přichází domů, tak vidí, že jeho tým i bez něj hraje opravdu dobře. Je mu jasné, že s ním neprodlouží smlouvu. Poslední zápasy hrál už totiž špatně, trenér ho zařazoval do sestavy jenom za zásluhy. Petr se rozhodne, že už nebude žít jako poustevník a začne pít a kouřit. Je mu rovněž jasné, že už nebudou moci žít nad poměry. Jeho žena mu připomene nemilou skutečnost, že neumí nic jiného než fotbal. On reaguje v amoku tím, že rozbije všechny své poháry, ale v duchu ví, že má Alena pravdu. Napadá ho, že třeba mohl jít hrát pro peníze do Švýcarska. V tom u nich zazvoní dva lidé z klubu přátel Modrých a chtějí mu poděkovat za dvacet let v klubu a předat pohár. Původně se tento ceremoniál měl odehrávat před zápasem, ale na ten se Petr nedostavil. Náhle se lekne, že je to pohár od Pánaboha a on brzy zemře, ještě nikdy totiž neviděl tak zvláštní pohár a je vlastně jediný, který mu zbyl. Nakonec ocenění přijme a jde si lehnout, zdá se mu o zemi, kde i staří fotbalisté hrají za peníze.

Obrázek 3: Titulní stránka – Pohár od Pánaboha, Pohádka o Raškovi

Zdroj: www.bux.cz, online, cit. 2013-02-25

Odpust' nám naše viny

Povídka o partě kluků, kteří rádi šplhají po skalách. Vůdcem party je Pepík Brabec, kterému však jednoho dne Němci zastřelí otce. On časem „vyměkl“ a už si tolik netroufal lézt na obtížné stěny, i když společně snili, jak jednou vylezou na Nanga Parbat. Jenže jednoho dne si je Němci vyčihnou v jejich tajném úkrytu, dostávají totiž echo, že u sebe mají zbraně. Pepík zastřelí a ostatní kluky převezou do koncentračního tábora.

Po válce se vydávají do Alp na Velkou Neznámou. Nemají totiž vybavení a peníze, aby mohli jet na Nanga Parbat. Dají si za cíl, že se stanou prvními horolezci, kteří pokoří Velkou Neznámou za jediný den. Ještě než zahájí výstup, tak se oba chlapi seznamují s místním novinářem Krollem, ten vidí jejich chatrné vybavení a říká jim, že pokud tuto horu zdolají za jeden den, tak jim zaplatí za reportáž. Na horu se vydává ještě jedna dvojice, jsou to Němci, ti mají skvělou výbavu. Klukům jsou pochopitelně nesympatičtí a nechtějí se s ním moc bavit. Právě Němci lezli jako první, ale kluci je brzo dohnali. Bylo vidět, že Němci nejsou moc zkušení. Náhle se jeden z Němců utrhla a bezvládně visel na laně. Oba váhali s pomocí, protože to byli Němci a navíc by tak ztratili šanci na prémii za slezení za jeden den. Rozhodli se jim nakonec pomoci a pak lezli společně. Na noc se museli společně utábořit. Trochu blíže se seznámili s oběma Němci, kteří se jmenovali Toni a Hort. Druhý den lezli ještě chvíli společně, ale jelikož byli výrazně rychlejší, tak se od Němců odpojili. Jenže pak uviděli, jak se jednomu z Němců uvolňuje skoba, jenže nic neřekli. *„Pozoroval jsem tu skobu. Stačilo křiknout na toho sedláka Horta, který byl od té skoby kousek. Ale neudělal jsem to. Prostě jsem to neudělal. Díval jsem se na skobu, jak leze ven, snad jsem měl zařatý rty. Ale pak vypadla úplně. Ticho rozřízal výkřik, naposledy v životě jsem zahlédl oči a tvář sedláka.“* (Pavel, 2004, s. 63-64). Hort se sebou strhl i Toniho a oba se zabili. Pak už nikdy na skály nelezli, viděli by totiž pořád padat Němce.

Na silnici k Vratislavi

Během cyklistického závodu se do úniku dostává polský jezdec Tolek Pietrowski zvaný Chroust. Brzy si vybuduje kilometrový náskok, jenže i tak jeho trenér není z úniku nadšený, jelikož si myslí, že přišel příliš brzy. Během etapy panuje špatné počasí,

silně prší. Úniku nepomáhá ani to, že Tolek jede sám, nemá ho kdo vystřídat. Uvědomuje si, že musí také jíst, aby neztratil energii. Tu mu dodávají i diváci u tratě, kteří ho podporují. Jenže postupem času Tolek cítí, že ho začínají silně bolet nohy. Přesto nezpomaluje. Pak už ho ale bolí celé tělo a dostává informace, že peloton již stahuje jeho náskok. Jeho krize se stále prohlubuje a vrcholí, když během prudkého sjezdu padá z kola. Rázem se jeho náskok rozplyne. Peloton ho předjíždí, ale stále ještě zbývá dvacet kilometrů do cíle. I tak je rozhodnut etapu dokončit, ale těžko hledá motivaci. Rázem se zastaví a čeká na sběrný vůz, chce totiž vzdát svůj boj. Český lékař ho však sportovně přemlouvá, aby závod dojel, protože jinak by nebylo klasifikováno polské družstvo. Když přijede sběrný vůz, Tolek si uvědomí, že by bylo až příliš snadné vzdát a znovu nasedá na své kolo. Diváci se doslechnou o jeho boji a u trati mu aplaudují. Dokonce jeho matka v cíli pláče. Za jeho velkou snahu mu trenér po závodě poděkuje.

Zítřejší začnou všední dny

Povídka o váženém hokejistovi Mirkovi. Ten má rád peníze a žije nákladný život. Je kapitán svého mužstva, už je starší, ale na mladší „zajíce“ ještě stačí. Je to také známý milovník žen, vodí si dívky i do šatny. Během zájezdů na venkovní zápasy se často také velmi pije alkohol. Dokáže si užívat života. Chystají se na zápas s Tatranem, což by měla být jasná záležitost. Tatran je totiž nejslabší tým ligy. Trenér je musí nabádat, aby slabého soupeře nepodcenili. Avšak Mírek během zápasu zjišťuje, že je všude pozdě a často své přihrávky kazí. Už na nejvyšší úroveň nestačí. Během zápasu zavíní dvě branky a diváci ho vypískávají. Hráči a trenér si mu ale nedovolí nic říct. Rozhodne se tedy sám trenérovi říci, až ho již nezařazuje do sestavy, včas si uvědomil svůj konec.

Žluté růže

Paní Bendové je šedesát let a žije v malém městečku, kde všechny zná. Přichází k ní neznámý muž a oznamuje jí, že se její syn Zdeněk zabil před třemi dny na Kavkaze. Byl horolezec. Matka se o něj vždy bála. Během svého života si Zdeněk přivodil řadu zranění, ale vždy se přišel k matce nahlásit. Pro paní Bendovou je to už druhá těžká rána

osudu, dříve se ji už totiž zabil manžel Václav. Ten opravoval hromosvody a po čase se již přestal jistit a to se mu stalo osudné. Po smrti muže se upnula na svého syna, kterého rozmazlovala. On byl hezký a chytrý. Smrt syna byla pro ni velkou ránou, psychicky se zhroutila. Nechtěla ani jíst. Když jí pojišťovna vyplatila třicet tisíc korun za smrt syna, vhodila je do řeky. Peníze našly děti a druhý den vykoupily hračkářství. To bylo poprvé, co se paní Bendová od smrti syna usmála. Když se už se ztrátou vyrovnala, nazdobila Zdeňkův pokoj. Na první výročí úmrtí syna chtěla, aby nějaký horolezec položil na osudnou horu Zdeňkovi květinu. Nikdo však nemohl, tak se paní Bendová rozhodla sama letět na Kavkaz. Vydala se hledat Horu smrti, aby tam položila Zdeňkovy oblíbené žluté růže. Vylézt k pomníku bylo pro ni náročné, ale nakonec to zvládla. *„Sedla si a dívala se unavenýma očima k vrcholu, jako by chtěla spatřit svého Zdeňka ukrytého v hoře. Ale nikde nic neviděla, jenom bílou horu, které přestala v podvečer rámusit a ztichla. Byla to hora krásná a vznešenější než všechny hory, které viděla a o kterých četla.“* (Pavel, 2004, s. 92).

Hodinky s vodotryskem

Cyklista Martin mohl poprvé po válce jet závodit do ciziny. Vyrazil tedy do Švýcarska. Na domácích závodech byl totiž neporazitelný. Dokonce porazil i francouzského závodníka Oteka, který přijel soutěžit k nám do Československa. Právě Francouz mu říkal, že se neztratí ani v cizině. Martin byl ze Švýcarska nadšen a ze všeho nejvíce se mu líbily krásné hodinky Omega ve zdejší hodinářství. Byly zlaté a měli dokonce i stopky, Martin jim říkal hodinky s vodotryskem. Nemohl se od nich odlepit, z hodinářství ho musel odtáhnout jeho týmový kolega Myška. Před závodem se domluvil se známým Francouzem Otekem, že pokud vyhraje, tak před novináři zapózuje s kolem značky la perle, i když ve skutečnosti jel na favoritovi. Za ono pózování s tím kolem měl totiž slíbené peníze. Za ty by si mohl koupit právě „hodinky s vodotryskem“. Před závodem není považován za kandidáta na vítězství. Ale hned v úvodu se dostává do úniku se Švýcarem Meisnerem, ale ten mu nestřídal a tak se raději nechávají oba dostihnout pelotonem, aby neplýtvali silami. Rozhodující nástup si Martin nechává do posledního kola. Všem ujede a jen se modlí, ať mu vydrží jeho kolo. To je už trochu zastaralé. Nakonec závod vyhraje. Před fotografy však kolo

z hrdosti nevymění a pózuje se svým starým favoritem. Přijde tak o slíbené peníze i o „hodinky s vodotryskem“.

Nejhezčí den Daniela Groussarda

Daniel je cyklista z Francie, kterého předchází výborná pověst, ale ještě ho nikdo nikdy neviděl závodit. Závodníci to usuzují podle jeho špičkového vybavení. Má se jednat o domácí závod, proto účast Francouze provází nevole československých závodníků. Během závodu se Francouz hned v prvním kopci propadá na poslední místo. Na chvostu jede společně s domácím outsiderem Jardou Zeleným. Dávají se do řeči a Jarda zjišťuje, že je zde Daniel na návštěvě u tety. Také si myslel, že v Československu neumíme jezdit. Když už oba nemohli, tak dokonce šli chvíli pěšky. Pak však Zelený Francouzovi ujíždí a ten se ocitá úplně poslední. Svou pomoc mu nabízí motocyklista Dolejš, tak se tedy Groussard zachytí za motocyklem a ten ho táhne. Skončí poslední, ale odměnou je mu potlesk diváků, kteří na něj ještě v cíli počkali. Vyjde totiž najevo, že je to jeho první cyklistický závod v životě.

Olympijské hry

Jedná se o sci-fi povídku, v které autor popisuje svět a olympijské hry, jak si je vysnil. Hlavní postavou je Jakub Novák, redaktor deníku Nový svět. Nejoblíbenějším dopravním prostředkem doby jsou létající lodě. Nekrade se. Toho roku se u nás konají olympijské hry. Například plavecké soutěže se konají v Podolí. Jako vážený novinář má tu milou povinnost vyzpovídat při interviewu hosty z planety F. Dozvídá se, že na jejich planetě hrají fotbal na krásu, běhají sto metrů za tři vteřiny. Rovně mají měřiče talentu, které odečítají od výkonu. Vyhrávají tak ti největší „dřiči“. V této době již neexistují bohaté a chudé státy. Končí tak nadvláda USA a SSSR. Nehrají se ani hymny a nevyvěšují se vlajky, aby se národy nepovyšovaly jeden nad druhým. Medaile vyhrávají závodníci z Maroka, Pakistánu, Mali, Afghanistánu, Grónska a dalších. Do finále fotbalového turnaje, hraného na stadionu na Maninách se dostávají týmy Angoly a Anglie. Utkání navštíví sto deset tisíc diváků.

Jak to člověk prohrál a potom vyhrál

Jak to prohrál: Belgický cyklista van Ivens byl mezi cyklisty velmi neoblíbený. Cyklistům dělal naschvály. Např. chtěl po soupeři vodu, a když mu jí dal, tak mu jí všechnu vypil, i když měl ještě vlastní. Nebo soupeřům bral z kapes pomeranče. V předposlední etapě se van Ivens dostal do úniku společně s Bulharem, ten mu ale nechtěl střídat. Tak ho van Ivens shodil z kola. V předu tak zůstal již jen s Čechem Žánem, ten chtěl vyhrát, jelikož byl doma. Ale v cíli ho přespurtoval Belgičan a navlékl si žlutý dres pro průběžného vedoucího závodníka. V poslední etapě však nedokázal zachytit únik několika závodníků a musel skupinu sám stahovat. Nikdo mu totiž nechtěl střídat. Závodníci ho v tom nechali „vykoupat“. Belgičan dal do stíhání skupiny vše, ale nedokázal je stahovat, tak rezignoval.

Jak to vyhrál: Rovněž belgický cyklista Hufkens jel celou etapu s náskokem před pelotonem. Před cílem však zastavil na náměstí, kde čekala jeho dívka. Dali si polibek a ona mu dala kytici. Neví se, jestli tu etapu vyhrál, ale to tehdy pro něj nebylo důležité.

Vlajka s medvědem

Orientačního závodu hlídek se účastní i čtyřčlenná hlídka ve složení: lyžař Toman, sedlák Batha, mluvka Petr, vystudovaný sportovec Matěj. Na programu je pětadvacetikilometrový pochod po Orlických horách.

Petrovi však během náročného pochodu docházejí síly. Nejsilnější člen týmu Matěj ho ale vytrvale povzbuzoval. Pro vítěze byla připravena vlajka s medvědem a dort. Chtěli vyhrát i pro svého trenéra. Jenže Petrova únava se stále stupňovala, bylo mu do breku. Věděl, že ho čeká ještě několik kilometrů v těžkém terénu. Ostatní členové se ho pokoušeli povzbudit. Batha však už nemohl naříkání Petra vydržet a dal mu facku, která ho měla probrat. To se povedlo, z posledních sil dorazili na střelnici. Avšak Petr si byl vědom, že nikdy nebyl dobrým střelcem, ale věděl, že už to hlídce nesmí dál kazit. O to větší překvapení bylo, když z celé hlídky zastřílel nejlépe a pomohl tak družstvu k vítězství.

Kopnutí za 3000 dolarů

V této povídce vzpomíná Ota Pavel na zájezd s Duklou do New Yorku na Americký pohár. Během svého pobytu trénovali v dresech ve městě v Central parku. Občas s nimi hrál i Ota Pavel. Místo branek si postavili odpadkové koše. Pravidelně se sem na ně chodil dívat jeden Čechoameričan. Ten je jednou poprosil, jestli by si s nimi nemohl zakopat. Trenér Vejvoda nakonec svolil, z čehož měl onen Čechoameričan velkou radost. Moc se do hry nedostal, jelikož všichni byli rychlejší a lepší než on, ale to mu nevadilo. Pak vyšlo najevo, že to byl známý chirurg profesor Václav Hanousek. Druhý den pozval celý tým Dukly na večeři do luxusní restaurace. Stoly byly plné toho nejlepšího jídla. Hráči se trochu přiopili a začali dělat ostudu. Nabrali si jídlo i pití do kapes. Hanouska celá večeře vyšla na tři tisíce dolarů. Když přijel na zápas Dukly do Prahy, tak se od něj všichni distancovali. Nechtěli se bavit s Američanem. Nakonec ho přece jen pozvali do kabiny, hráči jej radostně přijali a pohostili ho hořkým čajem. On byl šťastný.

2.4 Pohádka o Raškovi (1974)

Jiří Raška se narodil otci Oldřichovi a matce Bedřišce. Ti žili ve Frenštátě a společně vychovávali dvě dcery (Věru a Ladislavu) a dva syny (Zdeňka a Jirku). Otec Oldřich byl švec, který dokonce šil i pro kněžnu. Často brával celou rodinu do přírody. Za války však přišly finanční problémy, jelikož obchod tolik nešel. Dokonce ho Němci z jeho krámků vyhnali. Tak se stal otec Oldřich veselým hrobařem. Jirka často tátovi pomáhal, když zaléval květiny a hrabal listí. Jednoho dne na hřbitově pochovali i onu kněžnu, které si u něj nechala dělat boty, které stále ještě měla na sobě. Oldřich byl stále smutnější a ještě před čtyřicátými narozeninami zemřel na vyléčitelnou nemoc. Jirka jako malý hodně pracoval a také se staral o své sestry. Byl velmi zručný, ze sudu od hokynáře si vyrobil lyže a strávil na nich prakticky celé dětství. Nejraději se potuloval po lese, proto možná působil plaše. Rozhodl se svou lyžařskou techniku zdokonalit a dal se do učení k mistrům lyžařům paní Parmové, panu Parmovi a panu Pituchovi. Ti vyhráli řadu lyžařských pohárů. Při tom všem se učil ještě zámečnickem v Příboru.

Po čase u mistrů zjistil, že talent na sjezdové lyžování moc nemá. Chtěl tedy skákat, ovšem ze začátku brzdil ho přílišný strach, ale byl zarputilý. Po čase, když dosáhl patřičné úrovně, začal objíždět místní závody. Nedosahoval ale nějak pronikavých výsledků, byl průměrný skokan. Odborník Plíšek tvrdil, že z něho nikdy nic nebude. Pak si ho vzal do „parády“ někdejší výborný závodník Josef Skrbek. Vybrousil jeho styl, odraz a aerodynamiku. Raška začal vyhrávat první závody. Pak ale přišel povolávací rozkaz na vojnu. Jirka však překvapivě nezamířil ke skokanům do liberecké Dukly. Šel na Šumavu k vojákům, co hlídají hranice. Velmi ho trápilo, že zde nemohl skákat, nebyly zde totiž můstky. Po čase přeci jenom zamířil do Dukly Liberec, kde se seznamuje se svým osudovým trenérem Zdeňkem Remsou. V té době již Rada skokanů na lyžích toužila po zimní olympijské medaili. Byli ochotni pro to udělat takřka cokoli. Remsa výzvu přijal a chtěl, aby byly postaveny nové můstky s umělým povrchem, nové boty pro závodníky, maso a čokoládu. V případě, že by Remsa nedovedl Čechy ke zlatu, následoval by trest. Musel by krmit lvy v liberecké ZOO. Rada skokanů všechny Remsovy podmínky rychle splnila. Remsovi hoši začali tvrdě trénovat. Neflámovali, brzo vstávali a drželi životosprávu. Byli dobrou partou, nezáviděli si

a podporovali se. Na olympiádě v Innsbrucku roku 1964, si Jiří Raška neskočil ani jednou. Neměl ještě dostatečnou výkonnost a mohl podle trenérů udělat ostudu, a tak ho poslali domů. Za nás skákali: Matouš, Motejlek, Hubač. Matouš obsadil čtvrté místo, když prvním skokem vytvořil nový rekord můstku. Rada skokanů byla však i tak spokojena, i když z ní naši nepřivezli medaili.

Raška odešel po olympiádě z vojny domů, aby mohl lépe trénovat. Na vojnu nebyl stavěný. Jeho trénink byl stále náročnější, cvičil i s činkami, běhal po lese. Během toho se oženil s Věrou. Narodila se jim malá Věrka. Při tréninku Jirka ještě stále pracoval v továrně, aby uživil svou rodinu. O víkendu závodil a často i vítězil. Další výzvou pro něj bylo mistrovství světa v Norsku, které se konalo v Holmenkollenu u Osla. Byly zde tisíce diváků, pro Nory je Holmenkollen svatostánkem. Favoritem byl domácí závodník Wirkola. Raška předvedl kvalitní výkony. *„Krásný skok. Panečku, ten byl krásný! Ale Jirka Raška nic nevyhrál. Čtvrtý byl. Když se to dověděl, skákal radostí. Byl už čtvrtý na mistrovství světa! Jenže ve druhém závodě byl zase čtvrtý. To ho mrzelo, krucipísek, byl zase čtvrtý. Medaile ulétaly před jeho nosem.“* (Pavel, 2004, s. 185).

Dalším cílem byly zimní olympijské hry ve francouzském Grenoblu. Tam už nechtěl zůstat bez medaile. Během čtyř let mezi olympiádami naskákal pět tisíc skoků. V sklepeš si udělal tělocvičnu, aby zesílil a měl lepší odraz. Mezitím se mu narodil syn Jirka. Udělal si lyže z jasanu, který ležel před domem tetičky Pravečkové. Pak mohl v klidu odletět s Air France do Grenoblu. Poctou pro Rašku bylo i to, že se stal vlajkonošem naší výpravy. Na můstcích se soutěžilo nejen o olympijské medaile, ale i o titul mistra světa. Když se blížil první závod na nových můstcích v Autrans, nedaleko Grenoblu, byl Raška velmi nervózní. Závod pozorovalo mnoho diváků jak na místě, tak i u televize, jako jeho Věra s dětmi. Po prvním závodním kole Jiří vedl díky skoku 79 metrů. V druhém kole se rozhodne skočit na jistotu. Odrazil se o trochu později, než bylo třeba, ale i tak předvedl precizní skok. Byl sice o šest a půl metru kratší než ten první, ale i to mu stačilo k titulu olympijského vítěze a mistra světa. *„Lidé mu gratulovali, pak ho vzali na ramena. Nesl ho Jindra Hoch z Prahy a Motejlek z Harrachova a ostatní pochodovali rozpustile za nimi. Nad ním poletovali havrani a vrány a volali: Bravo, Raška! A taky tam krácel Zdeněk Remsa. Ten se smál úplně nejvíc, protože to byla hlavně jeho práce a splnil to, co slíbil Radě...“* (Pavel, 2004, s. 206). Ihned mu začaly chodit blahopřejné telegramy.

Na velkém můstku skončil na druhém místě, vezl tak domů čtyři medaile. Ještě ve Francii nakoupil dárky. Tetě přivezl podle jejího přání parfém Chanel 5 a desku Franka Sinatry. Rozloučil se s trenérem Remsou, který se konečně vracel ke své ženě a jel do rodného Frenštátu, kde bylo velké veselí. Na náměstí ho vítalo deset tisíc lidí. Sezona však ještě pokračovala. Raška dokonce vytvořil světový rekord v Planici, když skočil 164 metrů. Předal tetě dárky a nechal k její chatičce položit nový jasan namísto toho, z kterého si udělal lyže.

2.5 Syn celerového krále (1972)

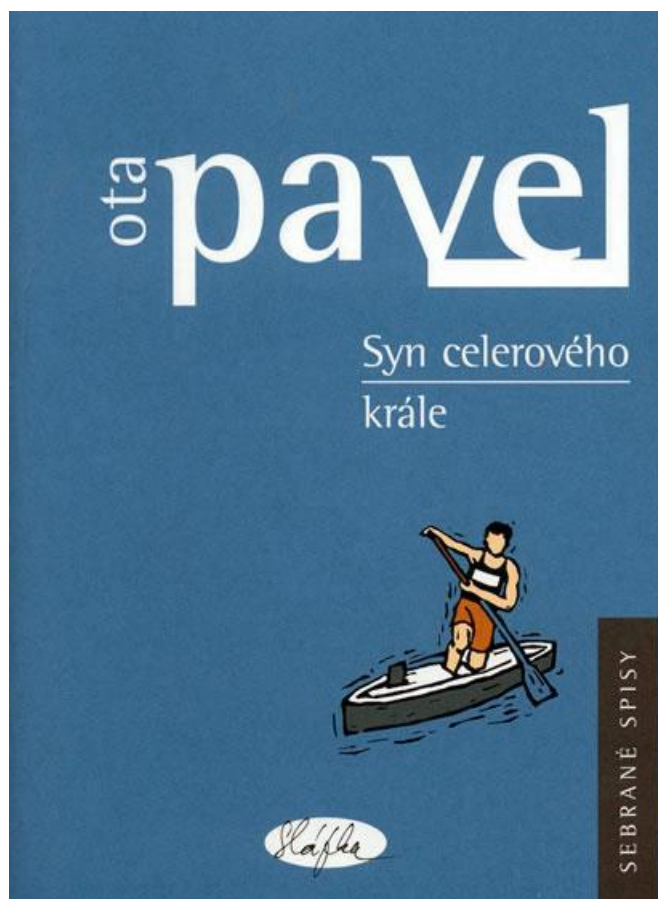
V této knize navazuje na „Plnou bednu šampaňského“. Zabývá se zde více reálnými postavami, že v předchozí knize Pohár od Pánaboha. Sleduje hrdiny s těžkými osudy. O některých jsme se mohli dočíst již v předchozích povídkách. Jsou to například cyklisté Kubr, Veselý, Heller, či zástupci fotbalové Dukly Praha Borovička, Kouba, Kučera. O těch jsme se mohli dozvědět v prvotině Oty Pavla „Dula mezi mrakodrapy“. Nejrozsáhlejší povídkou je „Alfréd Jindra“. Kde je v hlavní roli těžký život tohoto kanoisty.

Kolik má kuň chlupů

Ota Pavel popisuje vlastní příběh, kdy jako začínající žurnalista nastoupil do Československého rozhlasu. V redakci se potkává s takovými jmény, jako byli Hora, Koukal, Procházka, ale hlavně Josef Laufer. Ze začátku měl kuráž jako většina nováčků, myslel si, že to půjde samo. Postupem času však přichází na to, že reportáž je těžký útvar. Chystal se udělat jednu ze svých reportáží. Hlavním objektem mu byl pilot bezmotorového letadla Jaroslav Kumpošt. Ota se od začátku těšil na jakýsi předváděcí let Kumpošta, kterého by se měl zúčastnit. Ovšem ještě než vzlétli, udělali interview. Výběr otázek Oty byl však velmi začátečnický a Kumpošta to dosti rozladilo. Právě on byl letec na slovo vzatý, nalétal již více jak 6000 hodin, byl držitelem několika národních rekordů, ale přesto zůstal skromný. Několikrát se ocitl na hranici života a smrti. Po nezdařilém rozhovoru tedy následoval let. Pilot Kumpošt si v letu vybil všechn vztek a předvedl Otovi nevídanou akrobacii. „*Abych řekl pravdu,*

co se tenkrát dělo, to už dneska nevím a mám dojem, že jsem to nevěděl ani tenkrát. Kumpošt mi později řekl, že ta akrobacie trvala dvacet minut, ale mně se zdálo, že trvala celý věk.“ (Pavel, 2002, s. 19). Byla to jakási odplata za mladickou nerozvážnost.

Obrázek 4: Titulní stránka – Syn celerového krále

Zdroj: www.bux.cz, online, cit. 2013-02-25

Prokletý cyklista

Hlavním hrdinou povídky je cyklista Jan Kubr z Milevska v jižních Čechách. Měl těžké dětství, otce mu popravili za protifašistickou činnost v Buchenwaldu, když Honzovi bylo sedm let. Byl to Otův velký oblíbenec, vždy o něm chtěl napsat knihu, ale nikdy k tomu nedošlo. Kubr neměl takový talent jako ostatní, ale pracoval desetkrát více než ostatní. Měl pěkné tělo, sedmilitrové plíce. Jezdil denně do práce na kole přes sto kilometrů. Ovšem jeho kolo spolykalo většinu jeho peněz. Ale v závodech byl

k neporažení. Dokonce Italové museli dopovát, aby na něj stačili. Když však vzdal Závod míru, dostal od funkcionářů dva roky zákaz startů a musel odevzdat všechny poháry. Během slibné kariéry na velký triumf nedosáhl. Objevili mu totiž křečové žíly a hnědou skvrnu na plicích. Lékaři nevěděli, co to je. Přesto začal opět jezdit, ale už mu to moc nešlo. Neměl peníze. Pak svou cyklistickou kariéru upozadil a začal kouřit, velmi ztloustl. Ale i tak zůstal věrný cyklistice a trénoval mladé naděje.

Jak Bohoušek Váňa oplatil hořký slzy Marušky Kettnerové

Bohoušek se už od mala zajímal o všechny sport. Za poslední kapesné se jel podívat na zápas stolních tenistů do Prahy. Hrál se zde mezistátní utkání mezi Československem a Maďarskem. Za nás tehdy hrála vyhlášená krasavice Marie Kettnerová. Ta však prohrála. Přesto si šel Bohoušek k Marii pro podpis, ta byla z prohry zdrcená a plakala. Bohoušek si tehdy v duchu slíbil, že ty Maďary jednou „rozseká na maděru“.

Ve volných chvílích se chodíval dívat do hospody, jak zde hrají ping-pong. Občas ho nechali i zahrát si. Začal doma více trénovat o zed' a přihlásil se do svého prvního turnaje. Zde udělal dojem a stal se hráčem pražské Sparty. Ještě více přitvrdil svůj trénink, aby měl větší ránu. Vzorem mu byl první československý mistr světa ve stolním tenise Stanislav Kolář.

Váňa byl ještě věkem kluk, když začal hrát se slavnými hráči. Zápasy však prohrával. Pro svůj úspěch byl ochoten udělat cokoli, trénoval pět hodin denně. Vyznával útočný styl. Říkali mu „Kouzelník“ nebo „Sympaťák“. Svého prvního mistrovství světa se zúčastnil v roce 1938 v Londýně, tehdy mu bylo pouhých 18 let. V turnaji se mu velmi dařilo, hladce postoupil až do semifinále, kde se střetnul s fenomenálním Maďarem Barnou. Což byl několikanásobný mistr světa. V zápase Váňa stále útočil a nakonec jasně vyhrál 3:0 na sety a postoupil do finále proti Rakušanovi Bergmanovi. Utkání se hrálo na stadionu ve Wembley, přítomno bylo deset tisíc diváků. Váňovi se vstup do utkání nevydařil, následující sety však jasně vyhrál. Stal se tedy mistrem světa, což zopakoval i později v Paříži. Po konci kariéry žil skromně. Pracoval a chodil na výlety na Zbraslav.

Omyl

Jedná se o povídku, která byla uvedena v druhé knížce Oty Pavla Plná bedna šampaňského pod názvem „Když ti to nejde“. Povídka pojednává o těžkém životě cyklisty Janu Veselém. Tomu po několika letech vraceli jeho diplomy, medaile, které musel odevzdat, když vzdal svůj poslední Závod míru. Omlouvali to tím, že to byl omyl. On však jejich omluvu bral pouze s rezervou. Pak se společně vydali s jeho kolegou Kubrem, kterého stihl stejný osud, na čestné kolo. A opět vyvolávali jejich jména. Jenže on nezapomněl, jak se k němu zachovali onoho osudného roku 1957.

Byl tehdy po ročním tréninkovém výpadku, trápily ho nastydlé ledviny. Jeho výkony tomu také odpovídaly, nevedlo se mu. Byl však rozhodnutý závod dokončit a neodstoupit, aby mu to lidé nevyčítali. Ani lidem se nechtělo věřit, jak špatně Veselý jel, hlasatel se dokonce domníval, že musel mít na trati defekt kola. V dalších etapách závodu se ukázalo, že se o žádný defekt nejednalo a vše bylo zapříčiněno špatnou formou. Organizátoři ho již odepsali. Ani trenér ho nepodporoval, naopak ho přemlouval, ať závod vzdá. Jeho týmový kolega Kubr byl na tom podobně špatně. Také jeho Veselý přemluvil, aby závod dojel. Celý závod sledoval jejich snažení Ota Pavel z novinářského vozu a oba zlomené závodníky chodil navštěvovat na pokoj a utěšovat je. Později se ukázalo, že Kubr měl vážnou plicní nemoc. Přes veškerou snahu nakonec Veselý závod vzdal, ale Kubra ještě před tím vyslal dopředu, protože se styděl před ním slézt z kola. Když se to Kubr dozvěděl, závod také nedokončil. *„A pak se cosi změnilo. Naši cyklisté vzdávají už při nemoci anebo vyčerpání nejen etapové, ale i jednorázové závody, protože se přišlo na to, že je nesmysl, aby si ničili zdraví, když na to nestačí...Vrátili mi všechny mé tituly a omluvili se mi. Ale nikdo vám nevrátí to, oč jste přišel a o kolik líp jste se mohl mít. A taky vám nikdo nevrátí léta, kdy jste žil ušlápnutý, jako by vám stál někdo na botě a přitom vás držel ještě za ruku. To ne, zvlášť to poslední nemůže nikdo odčinit. A nestačí říct OMYL.“* (Pavel, 2002, s. 57).

Pár kilometrů od Terezína

Příběh se téměř shoduje s povídkou „Etapu po čtyřech letech“, která byla součástí „Plné bedny šampaňského“. Akorát v závěru je jakési volné pokračování příběhu.

Roku 1961 panují na cyklistickém Závodu míru náročné podmínky, padají kroupy a přidává se déšť. To však vyhovuje našemu Ladislavovi Hellerovi, který podobné podmínky má rád. Je rozhodnut vyhrát etapu. To se našim reprezentantům již dlouhou dobu nepodařilo. V kopci tedy nastupuje a vybuduje si poměrně velký náskok na své soupeře. Pak ho však jezdci z pelotonu začínají rychle stahovat a jeho náskok se prudce zkracuje. Nakonec však dokáže s malým náskokem zvítězit.

V další etapě se Heller přimotá do hromadného pádu a přivodí vážné zranění. Má zlomeninu krčku stehenní kosti. Sen o celkovém vítězství se mu rozplyne. Dostane sádrový krunýř od kotníku až po prsa. Zařikává se, že na kolo již nikdy nesedne. Celá vesnice mu však pomáhá s uzdravením. Když se jeho stav zlepší, začne opět pomalu jezdit na kole. Postupem času dokonce opět vyhraje další dvě etapy na Závodu míru.

Po konci kariery, v roce 1970, si nechává vyrobit kolo na občasná výlety, které chce podnikat i během svého stáří. Jde to řádně oslavit se svými kamarády do hospody. Další důvodem k oslavě jsou i blížící se sedmdesáté narozeniny jeho otce. Po oslavě se musí ještě dopravit vlakem domů. Jenže nestihne ten přímý spoj do Kopist, kde bydlí. Musel tedy jet jiným, který stavěl v sousedních Bohoušovicích. Zbytek musel došlapat pěšky. Domů tedy šel po kolejích, přičemž měl ruce v kapse. To se mu stalo osudným, jelikož upadl tak nešťastně, že upadl do bezvědomí. Zůstal ležet na kolejích, kde ho přešel vlak. Kamarád Jarda Menhart o nešťastné události informoval Hellerova otce v den jeho sedmdesátých narozenin. Za pár dní následoval slavný pohřeb.

Reportážní povídka za pět litrů hříbků v sladkokyselém nálevu

Jaroslav Pekař byl zapáleným sportovcem. Dobrovolně trénoval hokejisty Dukly Liberec i fotbalisty Dukly Zbiroh. Rád běhal, plaval, ale nikdy v ničem nevynikal. Společně s Otou Pavlem se znali, a tak ho Pekař poprosil, jestli by neudělal reportáž o fotbalistech Dukly Zbiroh. Pavlovi se do toho moc nechtělo, nejednalo se o nějak významný klub. Pekař mu za reportáž nabídl pět litrů hříbků v sladkokyselém nálevu. Na to Pavel přistoupil, jelikož jeho žena a tchýně byly vášnivé houbařky. Sám Pekař mu to slíbil dokonce písemně. Pavel tedy vyrazil na Zbiroh. Tam se setkal s Pekařem, který byl tehdy nemocný se žlučníkem, ale přesto byl poměrně veselý. Ovšem vypadalo to, že hříbky asi nedostane. Tak se pokoušeli s Pekařem alespoň rybařit, aby domů nejel

s prázdnou. Ani ryby však nebraly. Nakonec si musel Ota koupit dva velké kapry od místního rybáře. Jeho reportáž se týkala zápasu mezi Duklou Zbiroh a Rokycany. Jednalo se o klasický vesnický fotbal, dokonce ani rozhodčí na zápas nedorazil. Ale hráči hrají srdcem a hlavně pro radost. Domáci Zbiroh zvítězí jasně 4:0. Když už se Pekař s Pavlem loučil, dal mu i ty vytoužené hříbky. Sháněl je po celé vesnici, aby svému slovu dostál.

Já jsem král, ty jsi král, každý má svůj marcipán

Jaroslav Borovička byl fotbalistou Dukly Praha. Byl velmi sečtělý, chytrý, ale svůj. U fanoušků proto nebyl tak oblíbený, říkali mu „Hrubián“. Ani s Otou nebyli zrovna nejlepší přátelé. Ovšem jako jeden z mála za ním Borovička přišel do nemocnice, když byl Ota Pavel hospitalizován. Ota na něj tehdy neměl náladu, ale on stejně přišel znova a dal mu dokonce i květiny.

Borovička po čase dostal od Dukly vyhazov, jelikož už byl pro ni příliš starý. Odešel bez fanfár. Ale přesto chtěl ještě hrát fotbal. Zajímaly se o něj kluby z Austrálie. On ale chtěl spíše do Ameriky, kde ovšem nedostal nabídku. Musel jít tedy do normální práce. Pracoval jako grafik v tiskárně, ale po čase se raději vrátil k hraní v malých týmech. Kariéru si prodloužil ve Vítkovicích, Vlašimi, Sokolovu. V těchto týmech pomáhal i trénovat. Volné chvíle nejraději trávil v přírodě, rád se v ní toulal. Nakonec s hraním fotbalu přestal a stal se trenérem na plný úvazek.

O Borovičkovi se říkalo, že je syn celerového krále. To proto, že všichni jeho předci pěstovali ten nejlepší celer v celém okolí, měl i blahodárné účinky. V začátcích kariéry to neměl Borovička lehké, musel tvrdě pracovat, aby se stal profesionálem. Nikdy nebyl u diváků oblíbený, protože byl rebel a bručoun. Za nejhezčí zápas své kariéry označil utkání za národní tým proti Jugoslavii. Tehdy vstřelil jedinou branku zápasu, a to nejlepšímu brankáři světa Bearovi. To co ho spojovalo s Otou Pavlem, byla touha stát se spisovatelem. Na překážku mu bylo především to, že neuměl psát na stroji. Ota mu tehdy s tvorbou pomáhal. Borovička mu nechával číst své rukopisy. Ovšem Otovo doporučení znělo, aby se na psaní vykašlal a nadále raději trénoval.

„Haló, taxi!“

O taxikáři, který čekal na letišti na cestující z New Yorku. Jeho služby si objednal jistý Čechoameričan. Chtěl, aby ho zavezl nejprve ke Karlovu mostu, nebyl tam totiž čtvrt století. Taxikář se během cesty dozvěděl, že veze jistého Franka Studnicku. Před emigrací se jmenoval František Studnička. Celou cestu Frank vzpomínal, jak v Praze vyrůstal. Došla řeč i na fotbalovou Duklu. Když hráli na Americkém poháru v New Yorku, tak její zápasy Frank navštívil. Ze všech nejvíc obdivoval útočníka Dukly Rudolfa Kučeru. Jak sám říkal, tak ho prý milovala celá Amerika. Po jednom vítězství Frank dokonce nesl Kučeru na ramenech. Největším paradoxem byl fakt, že onen taxikář byl právě ten Rudolf Kučera. Svou identitu však cestujícímu neprozradil.

Nejhorší je bejt brankářem

Brankář fotbalové Dukly Pavel Kouba je před rozhodujícím zápasem Amerického poháru velmi nervózní. Před finálovým zápasem proti anglickému West Hamu nemůže ani usnout. V prvním finálovém utkání vyhráli hráči Dukly pouze o gól, není tak o ničem rozhodnuto. Mají šanci vyhrát Americký pohár potřetí za sebou. Před zápasem je tedy Kouba nevyspalý. Ale chce podat ten nejlepší výkon. Nikdy to nebyl talent od Pánaboha, vždyť Dukla si ho vyhlédla, když chytal za Lokomotivu Kladnu v jedné z nižších soutěží. Když zápas začne, je jasné, že Angličané nedají našim nic zadarmo. Od začátku jsou lepší a aktivnější. Vysílají na branku Dukly řadu nebezpečných střel, ale Kouba všechny kryje. Dostává se do správného tempa. Pak však náhle vidí míč za svými zády. Je mu z toho do breku. Navíc útok našich stále spí. O přestávce dostanou od trenéra Vejvody pořádně vyčíněno. Připomíná jim, že mohou potřetí zvítězit v Americkém poháru. Do druhé půle se vrhnou jako lvi, začínají si vytvářet i brankové příležitosti. Vše vrcholí, když Masopust vyrovnává na 1:1. Je to padesátá branka Dukly na amerických turnajích. Zápas touto remízou i končí a pražský celek obhájí titul.

Baroni na kolech

Christian Battaglia je podle Oty Pavla jeden z nejlepších sportovců všech dob, i když nikdy nevyhrál velký závod. Battagliův rod pocházel z Itálie. On se však se svými příbuznými usadil v jižních Čechách. Měl „modrou krev“ a spolu se svou sestrou

vášnivě jezdil na kole. Oba si přáli být slavnými závodníky. Christian se cyklistou stal, ale nikdy slavný nebyl. Měl startovat na Olympijských hrách v roce 1936 v Berlíně za naši reprezentaci, ale těsně před závodem si zlomil ruku. Během svého života jezdil na kole po celé Evropě. Byl skromný, na své výlety vždy vozil vodu a chléb. Jeho Blanka při svých cestách na kole spávala v hostincích na seně. Christian se nikdy mistrem světa nestal, aby se uživil, pracoval jako zedník či závozník. Sestra Blanka s cyklistikou skončila, když jí srazilo auto. Nic se jí tehdy nestalo, ale i tak měla těžký život. Brzy jí totiž zemřel jak manžel, tak otec. Později se živila jako hrobařka. Christian jel celkem pětadvacetkrát populární závod Praha-Karlovy Vary-Praha, což je dodnes platný rekord. Nikdy však neskončil lépe než čtvrtý. Cyklistika se stala jeho celoživotním koníčkem. Ještě v padesáti pěti letech najezdil dvacet tisíc kilometrů za rok. „*Jede každé ráno do práce na kole dvacet kilometrů – dvacet z práce. Na jaře. V létě. Na podzim. V zimě. Za deště. Bouřky. Za sněhových vánic. Jako by pořád zkoušel, co vydrží. Narazil několikrát ve tmě na zvěř. Mnohokrát spadl a stejně tolikrát vstal.*“ (Pavel, 2002, s. 143).

Služebník náš Hubert

Ota Pavel společně s bývalým hráčem Dukly jedou na pohřeb oblíbeného lékaře tohoto týmu Huberta Topinky. Oblíbenosti odpovídá i účast na pohřbu, je zde mnoho osobností. Topinka nejprve býval zubař, až později se stal sportovním lékařem. Ještě před Duklou pracoval v pražské Spartě. S Duklou sjezdil celý svět mimo Austrálii. Důvěru k němu měl i samotný Pelé, který si od něj nechal píchnout injekci. Pracoval vzorně až do svých šedesáti let. Za svou vzornou práci byl i vyznamenán. Byl to známý šprýmař, hrával také rád karty. Jednoho dne se však vrátil domů, usnul a už se neprobudil. Praskla mu srdečnice.

Alfréd Jindra

Pocházel z chudých poměrů. Jako malý cestoval po ústavech, kde ho dokonce i bili. Pak musel začít pracovat v továrně. Proto se mu ulevilo, když objevil vodu a začal závodit na kánoích. Odborníci ho nikdy nefavorizovali, ale postupem času začal vyhrávat. Jeho týmovým kolegou je zkušenější a úspěšnější Josef Holeček. Společně

tvrdě trénují. Jindra společně s Holečkem se zúčastní olympijských her v Helsinkách. Jindra zde jede s vypůjčenou lodí. Holeček na kilometrové trati slavně vybojuje zlatou medaili. Ve vytrvalostním závodě na deset kilometrů bojuje o první místo i Jindra. Dlouho vede, ale nakonec končí třetí. Do závodu dal vše, měl dokonce do krve strhané dlaně. Po olympiádě chtěl být i nadále členem armádního klubu, ale kvůli těžké žloutence už o něj nemají zájem. Jde tedy na neplacené volno. Tehdy neměl vůbec žádné peníze a jedl pouze suché rohlíky. Pak nastoupil do továrny, kde alespoň něco vydělal. Přitom ještě tvrdě trénoval a vyhrával i některé závody. Náhle se u něj ale objevil zánět mozkových blan a olympiáda v Melbourne se mu tak vzdálila. On ale bojoval, i když neměl téměř co na sebe, neměl ani kamarády. Měl jen řeku. Když se uzdravil, opět začal jezdit na lodi, ale srazila ho další nemoc. Dostal obrnu, kterou mu diagnostikoval docent Ludvík Schmid. Právě na obrnu v té době umírala řada sportovců. On však s nemocí zarputile bojoval, i když už byl kost a kůže. Později se ukázalo, že se nakazil ze znečištěné řeky. Rok rehabilitoval v Jánských Lázních. Po dvou letech se však nemoci stále nezbavil. Dostavila se psychická krize. Dokonce si koupil pistoli, že se zastřelí. Neudělal to. Po čtyřech letech od propuknutí choroby se dostal domů. Staří přátelé ho opustili, našel si nové. Rozhodl se vzdělávat a přihlásil se na Vysokou školu ekonomickou. Vytvořil si nový svět. Svět bez řeky.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 CÍLE, HYPOTÉZY A METODIKA

Cíle

Cílem bylo získat názor současných sportovních novinářů na sportovní dílo Oty Pavla. Zjistit, jestli je určitým způsobem ovlivnilo. Zda-li nebylo příliš ovlivněno dobou, v které bylo napsáno. Jestli jeho dílo nepůsobí příliš idealisticky. Popřípadě stanovit vrchol jeho sportovní tvorby, jestli to je opravdu „Dukla mezi mrakodrapy“. Odhalit s pomocí novinářů, čím dokázal Pavel dostat diváky na svou stranu. Jestli je možné porovnávat Otu Pavla např. s Josefem Lauferem. Zamyslet se nad tím, jestli by jeho tvorba byla úspěšná i dnes. Pokusit se najít jakéhosi současného nástupce Oty Pavla.

Hypotézy

- Tvorba čtenáře zaujme především svou výbornou češtinou a jakýmsi lidským přístupem.
- „Duklu mezi mrakodrapy“ nemůžeme jednoznačně považovat za vrcholné dílo Oty Pavla.
- Dílo působí v některých pasážích jako poplatné své době.
- Povídky jsou mnohdy až příliš idealistické, což někdy působí až příliš stereotypně.
- Významu Oty Pavla jako sportovního novináře, není tak velký jako např. u Laufera. Jeho přínos tkví ve sportovní beletrii, nikoli ve zpravodajské a komentátorské činnosti.
- V dnešní době by pravděpodobně Ota Pavel už tak úspěšný nebyl. Jelikož jak je známo, tvořil velmi těžce a nároky dnešní doby by na něj byly příliš tvrdé.

- Pro několik novinářů mohl být Ota Pavel jakýmsi počátečním impulzem, aby se sportovní žurnalistikou zabývali. Především co se týká starší generace, která na knihách Oty Pavla vyrůstala.
- Jeho nástupce však dnes jen těžko najdeme, je to dáno i dobou, v které sportovní beletrie a knihy všeobecně úspěch neslaví.

Metodika

Byli oslovováni současní sportovní novináři, s kterými byli provedeny hloubkové rozhovory podle dotazníku (viz. příloha) se stejnými otázkami, aby byl co nejvíce rozhovor vypovídající. Snahou bylo získat interview se zástupci různých generací, aby byl názor co nejrozličnější a mohly se z nich utvořit závěry. Přirozenou podmínkou byla znalost sportovní tvorby Oty Pavla, což se ukázalo jako poměrně velké síto.

Jako první byl osloven zástupce nejstarší generace sportovních novinářů Ota Černý (70). Většinu života působil v Československé a později České televizi. Od roku 1969 zde pracoval jako externí člen Redakce sportu, po roce 1989 se stal interním členem Redakce zpravodajství. Rovněž byl mluvčím ministra zdravotnictví Bohumila Fišera. Od roku 2002 je šéfredaktorem Redakce sportu ČT. (www.zivotopis.osobnosti.cz,online, cit. 2013-02-28)

Obrázek 5: Otakar Černý

Zdroj: www.tyden.cz, online, cit. 2013-02-28

Za člena nejstarší generace považujeme i Štěpána Škorpila (73), sportovního novináře a v současnosti také sportovního komentátora na soukromé stanici Eurosport. Zde komentuje zejména atletiku, běžecké lyžování či krasobruslení. Je absolventem

Fakulty tělesné výchovy a sportu na Univerzitě Karlově. Od roku 1973 působil v Československé televizi, kde zastával i funkci šéfredaktora Hlavní redakce sportu. (www.tv.eurosport.cz, online, cit. 2013-02-28)

Obrázek 6: Štěpán Škorpil

Zdroj: www.tv.eurosport.cz, online, cit. 2013-03-07

Dalším respondentem byl i Petr Vichnar (60). Absolvent Fakulty tělesné výchovy a sportu, který působí v České televizi od roku 1977. Působí zde v roli sportovního komentátora, v současnosti se věnuje především krasobruslení, sjezdovému lyžování a házené. Od roku 2012 se navíc znovu stal moderátorem Branek, bodů, vteřin. (www.ceskatelevize.cz, online, cit. 2013-02-28)

Obrázek 7: Petr Vichnar

Zdroj: www.mediashow.cz, online, cit. 2013-02-28

Jako člen střední generace byl vybrán Jakub Bažant (54). Externí člen redakce sportu České televize, vedoucí dramaturg publicistiky, sportovní novinář a komentátor. V České (Československé) televizi pracuje od roku 1982. Jeho specializací je basketbal.

Patří dlouhodobě mezi nejoblíbenější sportovní komentátory.
(www.ceskatelevize.cz, online, cit. 2013-02-28)

Obrázek 8: Jakub Bažant

Zdroj: www.ceskatelevize.cz, online, cit. 2013-02-28

Nejmladším osloveným sportovním novinářem byl Tomáš Lörincz (41). Sportovní komentátor na Nova Sport. Externí člen redakce Českého rozhlasu, kde moderuje pořad Sportžurnál a další sportovní akce. (www.rozhlas.cz, online, cit. 2013-02-28)

Obrázek 8: Tomáš Lörincz

Zdroj: www.rozhlas.cz, online, cit. 2013-02-28

4 VÝSLEDKY

Většina respondentů četla téměř všechny knihy od Oty Pavla. Nejvýstižněji dokázal odpovědět na první otázku Otakar Černý, zda-li četl nějakou knihu od autora: *„Jasně – skoro všechny. Plná bedna šampaňského byla první. To je učebnice sportovní literatury pro vyšší ročníky.“*

Rozmanitější odpovědi přišly až na druhou otázku, která zněla: Jaký dojem na Vás dělá sportovní tvorba autora? Jakub Bažant odpověděl: *„Mimořádný. Myslí, že předběhl dobu v tom, že dokázal sportovní výkony i mimořádné osobnosti přiblížit takovým způsobem, že to zajímá i lidi, kteří se normálně o sportovní tematiku moc nezajímají. Jednoduše řečeno, jeho prózy jsou a nejsou o sportu. Jsou o lidech a o životě.“* Ještě s odvážnějším a výstižnějším názorem přišel Štěpán Škorpil: *„Geniální tvůrce v oblasti sportovní, stejně jako v oblasti beletristické.“* Naopak zástupce mladší generace Tomáš Lörincz označil autorovo dílo za trochu archaické.

Jednoznačné odpovědi jsme se nedočkali ani při otázce, zda-li je vrcholem Pavlovy tvorby prvotina „Dukla mezi mrakodrapy“. Nikdo z dotázaných ji za jednoznačný vrchol neoznačil. Podobně jako Petr Vichnar: *„To si netroufám říci. Zrovna tak jsem miloval Plnou bednu šampaňského nebo třeba Pohár od Pánaboha, Syna celerového krále a Pohádku o Raškovi. Každá ta kniha má své kouzlo.“* Stejně tak se označení jednoznačně nejlepšího díla bránil Otakar Černý: *„Ne – považuji za vrchol všechno, co napsal. Pořadí nechci ani neumím klasifikovat.“*

Dále nás zajímalo, díky čemu dokázal autor získat čtenáře na svou stranu. Zde byli respondenti opět sdílní. Petr Vichnar uvedl: *„Jazykem, poetikou, laskavým humorem, vztahem k člověku a životu, schopností pojmenovat a popsat věci zdánlivě všední. Tím, jak dokonale uměl smísit beletristickou fikci se sportovní reportáží. Ale především: kvalitou. Jeho práce je opravdovou literaturou. A ta je, jak napsal Jaroslav Hašek, jenom jedna. Je to literatura o lidském životě.“* Vyzvednutí českého jazyka se nebránil ani Štěpán Škorpil, který Pavla dokonce přirovnal ke Karlu Čapkovi či Vladislavu Vančurovi. Se zajímavým názorem přišel i Jakub Bažant: *„Kombinací romantiky a reality. Vyprávěním inspirovaným skutečnými událostmi a příběhy, podávaném vlastním viděním a češtinou.“*

Protikladné názory vyvolala otázka, zda tvorba autora nebyla příliš sešněrována dobou, v které vznikala. Tomáš Tomáš Lörincz nám dal za pravdu, když řekl: „*Bezespору ano. Ale dobou je ovlivněna každá tvorba, i ta současná. Těžko se s tím dalo něco dělat a psát jinak.*“ Naopak ovlivnění dobou v díle příliš nepociťoval Otakar Černý: „*To je svým způsobem každá tvorba. Navíc on ji vnímal jen jako kulisy. Nenechal se semlít socialistickým realismem ani jinými ismy. Byl svůj!*“ Zásadní ovlivnění dobou nepociťovali ani ostatní.

Další otázka, která padla, zněla: Většina povídek až příliš idealistická, není to na škodu? Pravdou je, že se jednalo o skutečné příběhy, ale ty pak působí až stereotypně. To poměrně rozohnilo Otakara Černého, který s tím zásadně nesouhlasil: „*Ne! On nic neidealizoval. Stereotypně? NE! To není stereotyp – to je osobitý, autorský, neopakovatelný pohled na svět. On se na něj dívá ze svého úhlu.*“ Podobný názor sdílel i Štěpán Škorpil, naopak s odlišnou odpovědí přišel Petr Vichnar: „*Těžko říci, jste mladý člověk a čtete ty věci s trochu jinou životní zkušeností a v jiné době, než jsme je poprvé jako mladí četli my. A jistě. S tou mojí nostalgií si mohu dodnes některé věci idealizovat.*“ Za pravdu nám dal jen největší kritik z respondentů, kterým jednoznačně byl Tomáš Lörincz: „*Prostě to tak je. Kdyby psal jinak, tak by to mohlo být asi taky fajn, ale prostě – tohle je jeho styl psaní. A lidi chtějí slyšet pohádky.*“

Jedno z hlavních témat díla Oty Pavla byla i píle a dřina, což povyšoval nad samotný talent. Na to směřovala i další otázka. Štěpán Škorpil odpověděl: „*Souhlasím s ním. Zpravidla ten, kdo se na vrchol dostane jen talentem, nevydrží dlouho s dechem.*“ Ve stejném duchu se nesly i další odpovědi na tuto otázku.

Další otázka směřovala k tomu, jestli můžeme Pavla přirovnat k nejslavnějším sportovním novinářům u nás, jako byl např. Laufer. Zde přišla jednoznačně zamítavá odpověď, jelikož autor je spíše ceněn jako spisovatel než jako novinář. Jakub Bažant odpověděl: „*Jako sportovní žurnalista – reportér možná není tak významný, z hlediska přínosu jeho tvorby pro sportovní tematiku je daleko větší, než zmiňovaní pánové.*“ S podobnou odpovědí přišel i Petr Vichnar: „*Uvádíte ho do skupiny mistrů mluveného slova, ale Ota Pavel byl spisovatel, velký autor skvělé literatury a to výše uvedení pánové při vši úctě nebyli a nejsou. Spíš bych jmenoval už zmíněné skvělé novináře: Václava Pacinu, Roberta Bakaláře a možná Kratochvíla nebo Hanouska.*“ Srovnání

s těmito sportovními novináři rázně odmítnul i Otakar Černý, který Pavla přirovnal k Hrabalovi.

V další otázce nás zajímalo, co by mohla autorovi závidět dnešní generace spisovatelů a novinářů. S jednoznačnou odpovědí přišel Štěpán Škorpil: „*Pracovitost a odpor k honbě za lacinou senzací.*“ Svým názorem přispěl i Jakub Bažant: „*Vidění témat, vhled do charakterů, poetiku zpracování a hlavně dokonalou češtinu.*“

Další otázka se zajímala o to, zda by Ota Pavel uspěl i v dnešní hektické době. Petr Vichnar odpověděl: „*Nemám rád kdyby. To jako kdybyste se ptal, zda by byl v dnešní době úspěšný Shakespeare nebo Rolland. Rozhodně by to měl těžké – už proto, že se v jeho osobnosti mísily vyrovnanost, laskavost a dobrosrdečnost s melancholií, úzkostmi a depresemi, které nečekaně vtrhly do jeho života a neblaze se podílely na deformaci jeho bytosti a vědomí. Ale on přece úspěšný je! Lidé – i mladá – ho čtou a píšou o něm bakalářské práce. Třeba jako Vy.*“ Štěpán Škorpil uvedl: „*V literární sféře ano, jako reportér deníku či týdeníku s potížemi.*“ I Otakar Černý odpověděl, že by jako ryzí sportovní novinář by to měl těžké.

Dále jsme se ptali na to, jestli právě Ota Pavel nebyl tím impulzem, aby se naši respondenti věnovali sportovní žurnalistice. Zde se většina shodla, že nikoliv. Snad jen Petr Vichnar uvedl: „*Ota Pavel mě ovlivnil daleko dřív – už když jsem se na gymnáziu rozhodoval, zda budu na UK studovat tělocvik a češtinu. Spojení mateřského jazyka, literatury a sportu mě i díky jeho knížkám přitahovalo. A sportovní žurnalistika přišla přirozenou cestou později.*“

I při poslední otázce přišla jakási shoda. Zajímali jsme se zde, jestli respondenti vidí mezi dnešními novináři nástupce Oty Pavla. Přišla jednoznačná odpověď: „*Ne.*“ Jediné jméno uvedl Jakub Bažant: „*V „pavlovském“ pojetí ne docela. Snad svou šíří záběru a rozhledu Pavel Kovář (Reflex).*“ Petr Vichnar dodal: „*Takový talent nevidím.*“

5 DISKUZE

Respondenti byli skutečně velmi znalí, co se týče tvorby Oty Pavla. Většina z nich přečetla téměř většinu knih. Potvrdila se nám hypotéza, že čtenáře zaujme především skvělá čeština autora a jakousi lidskostí. Navíc můžeme připočíst humor a mírnou dávku romantičnosti.

Dostali jsme za pravdu, když jsme nepovažovali za jednoznačný vrchol tvorby „Duklu mezi mrakodrapy“. Tuto reportážní črtu můžeme dát naroveň ostatní sportovní tvorbě. Spíše je kladen důraz na význam „Plné bedny šampaňského“, která je dokonce označena za sportovní literaturu pro vyšší ročníky.

Dílo je skutečně svým způsobem ovlivněno dobou, ale podle respondentů bychom to mohli říci třeba i o dnešních dílech. Ovšem nijak zásadní sešňěrování se v tvorbě autora nekoná.

Jednoznačná shoda nastala i s tvrzením Oty Pavla, co se týče nadřazenosti dřiny nad talentem. Byla potvrzena myšlenka samotného autora, že bez patřičné dřiny je Vám talent málo platný. Naopak i člověk málo talentovaný může s patřičným zapálením dokázat velké věci.

Byla potvrzena také naše hypotéza, že autor je spíše spisovatelem, než-li sportovním novinářem. Tudiž ho neřadíme po bok Laufera, Procházky, Holubce, Poláka. Od respondentů jsme se dozvěděli, že ho spíše můžeme porovnávat s Pacinou, Bakalářem nebo dokonce Hrabalem. Tudiž jeho význam skutečně tkví ve sportovní beletrii, nikoliv v novinářské činnosti. I když i v této sféře byl angažován, ale nezaujal tak jako spisovatel.

Vyvrátit nemůžeme ani hypotézu, že by Pavel již v dnešní době tak úspěšný nebyl. Respondenti se domnívají, že by to měl daleko těžší. Ovšem není vyloučené, že by ve své spisovatelské činnosti skutečně úspěšným byl. Jeho novinářská činnost je však téměř vyloučena, vzhledem k současnému časovému tlaku. Je totiž známo, že Pavel tvořil poměrně těžce.

Téměř jednoznačně byla vyvrácena hypotéza, že by právě Ota Pavel měl být oním impulzem pro respondenty, aby se začali věnovat svému řemeslu. Většina jich to jednoznačně popřela s výjimkou Petra Vichnara, který přiznává jakýsi Pavlův vliv.

Rovněž jsme si potvrdili názor, že v současné době není nikdo, kdo by se mohl rovnat s autorem. Jakubem Bažantem byl zmíněn Pavel Kovář, kterého spojuje s Pavlem šíře záběru a rozhled. Jinak však takový či podobný autor jako byl Pavel, není.

ZÁVĚR

Život a tvorba autora byla poměrně dost ovlivněna druhou světovou válkou a hlavně maniodepresivní psychózou, která mu nedovolovala tvořit tak dlouho, jak bychom si přáli, jelikož zemřel poměrně v mladém věku.

V teoretické části jsme kromě života zmapovali i sportovní dílo autora. Nejprve si rozebrali obsah jednotlivých děl a pak jsme se pokoušeli v praktické části odpovídat pomocí současných sportovních novinářů na otázky ohledně autorovy tvorby. Ta může někdy působit příliš stereotypně či idealisticky. Ale musíme si uvědomit, že to byl autorův styl. Navíc nemůžeme paušalizovat, protože rozhodně všechny povídky nemůžeme označit za idealistické. Jako příklad můžeme jmenovat povídky *Žluté růže*, *Pár kilometrů od Terezína*, kde rozhodně nenastává pohádkový konec. Častým tématem může být otázka, jestli autorovo dílo není poplatné své době. Takový pocit může nastat například při četbě *„Dukly mezi mrakodrapy“*, ale v pozdějších povídkách můžeme nalézt například i jakési protirežimní prvky. Zde můžeme jmenovat například povídku *Omyl*. Ještě patrnější je v tomto ohledu beletristická tvorba autora. Dospěli jsme rovněž k závěru, že hlavní význam autora tkví v jeho spisovatelské činnosti, nikoli v novinářské činnosti. Novinářská činnost sice byla nedílnou součástí autorova života, ale hlavně kvůli časové náročnosti v této oblasti takových úspěchů nedosáhl. Jeho novinářská činnost by mohla být ještě předmětem dalšího bádání. Které by však pravděpodobně potvrdilo, že řadit Pavla po bok Laufera není správné. Pavla musíme chápat jako zdatného beletristu, který uměl správně skloubit realitu s fikcí.

Z odpovědí současných sportovních novinářů jsme rovněž zjistili, že povětšinou sám Pavel nebyl tím pravým impulzem k nastoupení dráhy sportovních žurnalistů. Ale přesto můžeme pocítit jakýsi přežívající odkaz autora. Jelikož většina z oslovených měla poměrně velký přehled o minimálně sportovním díle. Zároveň nás respondenti utvrdili v tom, že v současné době není nikdo, koho bychom mohli k Pavlovi přirovnat. Jelikož všeobecně sportovní beletrii není dnešní doba příliš nakloněna.

V práci jsou záměrně vynechána beletristická díla Oty Pavla. Knihy „Smrt krásných srnců“ a „Jak jsem potkal ryby“ by si zasloužily samostatnou práci. Mohli bychom se zde více dozvědět o životních nástrahách autora a celé jeho rodiny.

Důležité je, aby se odkaz Oty Pavla dále šířil a na jeho tvorbu se nezapomínalo, a to nejen na tu sportovní, kterou v současné době nemáme k čemu přirovnat - jelikož podobný autor zde není.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

Růžičková, M. *Ota Pavel – osobnost dvou tváří*. Praha, Petrklíč 2008.

ISBN 978-80-7229-200-4

Lustig, A. *Okamžiky s Otou Pavlem*. 1. vyd. Praha, Mladá fronta 2010.

ISBN 978-80-204-2139-5

Pavlová, V. *Vzpomínky na Otu Pavla*. 1. vyd. Praha, VPK 1993. ISBN 80-85622-32-7

Pavel, O. *Dukla mezi mrakodrapy*. Praha, Slávka Kopecká 2004. ISBN 80-86631-14-1

Pavel, O. *Plná bedna šampaňského*. Praha, Slávka Kopecká 2004.

ISBN 80-86631-15-X

Pavel, O. *Pohár od Pánaboha, Pohádka o Raškovi*. Praha, Slávka Kopecká 2004.

ISBN 80-86631-16-8

Pavel, O. *Syn celerového krále*. Praha, HAK 2004. ISBN 80-85910-44-6

Pavel, O. *Proč mám rád sport?* 1. vyd. Štítý, Veduta 2009. ISBN 978-80-86438-27-6

Seznam použitých internetových zdrojů

Bux.cz, internetový obchod. (online). (cit. 2013-02-25). Dostupné z:

<http://www.bux.cz/knihy/31652-dukla-mezi-mrakodrapy.html>

Bux.cz, internetový obchod. (online). (cit. 2013-02-25). Dostupné z:

<http://www.bux.cz/knihy/31654-plna-bedna-sampanskeho.html>

Bux.cz, internetový obchod. (online). (cit. 2013-02-25). Dostupné z:

<http://www.bux.cz/knihy/31655-pohar-od-panaboha-pohadka-o-raskovi.html>

Bux.cz, internetový obchod. (online). (cit. 2013-02-25). Dostupné z:

<http://www.bux.cz/knihy/31657-syn-celeroveho-krale.html>

Česká televize své diváky respektuje. (online). © 2009 (cit. 2013-02-28). Dostupné z:

http://www.tyden.cz/rubriky/sport/sef-ota-cerny-ceska-televize-sve-divaky-respektuje_134854.html

Dřív jsem si musel vést všechny statistiky sám. (online). © 2010 (cit. 2013-02-28).

Dostupné z: http://tv.eurosport.cz/eurosport/stepan-skorpil-oslavil-65_sto2324178/storynews.shtml

Petr Vichnar se vrací k moderování Branek, bodů, vteřin. (online).

© 2012 (cit. 2013-02-28). Dostupné z:

<http://www.mediashow.cz/lide/petr-vichnar-se-vraci-k-moderovani-branek-bodu-vterin.html>

Skála na břehu oceánu. (online). © 2010 (cit. 2013-02-28). Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/blogy/jakub-bazant/80896-skala-na-brehu-oceanu/>

Tomáš Lörincz. (online). © 2010 (cit. 2013-02-28). Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/osoby/_osoba/204

Životopis: Otakar Černý. (online). (cit. 2013-03-06). Dostupné z:

<http://zivotopis.osobnosti.cz/otakar-cerny.php>

Dřív jsem si musel vést všechny statistiky sám. (online). © 2010 (cit. 2013-03-07).

Dostupné z: http://tv.eurosport.cz/eurosport/stepan-skorpil-oslavil-65_sto2324178/storynews.shtml

Petr Vichnar. (online). (cit. 2013-03-06). Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/lide/petr-vichnar/>

Jakub Bažant. (online). (cit. 2013-03-06). Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/lide/jakub-bazant/>

Tomáš Lörincz. (online). © 2010 (cit. 2013-03-06). Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/lide/zpravodajstvi/_osoba/204

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Titulní strana – Dukla mezi mrakodrapy	13
Obrázek 2: Titulní strana – Plná bedna šampaňského	20
Obrázek 3: Titulní strana – Pohár od Pánaboha, Pohádka o Raškovi	30
Obrázek 4: Titulní strana – Syn celerového krále	40
Obrázek 5: Otakar Černý	49
Obrázek 6: Štěpán Škorpil	50
Obrázek 7: Petr Vichnar	50
Obrázek 8: Jakub Bažant	51
Obrázek 9: Tomáš Lörincz	51

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Osnova rozhovoru	I
Příloha B: Rozhovory	II

PŘÍLOHA A: OSNOVA ROZHOVORU

- Četl jste nějakou knihu se sportovní tematikou od Oty Pavla?
- Jaký dojem na Vás dělá jeho sportovní tvorba?
- Považujete za vrchol jeho tvorby „Duklu mezi mrakodrapy“?
- Čím si myslíte, že si dokázal získat čtenáře na svou stranu?
- Nebyla jeho tvorba příliš sešněrována dobou?
- Podle mě je většina povídek až příliš idealistická, není to na škodu? Pravdou je, že se jednalo o skutečné příběhy, ale ty pak působí někdy až stereotypně.
- Ota Pavel si vždy cenil více píle a dřiny, než talentu. Považujete tuto myšlenku za správnou?
- Je podle Vás Ota Pavel jeden z nejvýznamnějších sportovních žurnalistů u nás? Můžeme ho zařadit mezi legendy, jako byli: Josef Laufer, Procházka, Holubec, Polák a další?
- Co by mu mohla dnešní generace novinářů závidět?
- Myslíte si, že by byl úspěšným i v dnešní hektické době?
- Nebyl právě Ota Pavel pro Vás tím impulzem, abyste se začal věnovat sportovní žurnalistice?
- Vidíte mezi dnešními novináři nějakého nástupce Oty Pavla?

PŘÍLOHA B: ROZHOVORY

Otakar Černý (70)

Četl jste nějakou knihu se sportovní tematikou od Oty Pavla?

„Jasně – skoro všechny. Plná bedna šampaňského byla první. To je učebnice sportovní literatury pro vyšší ročníky.“

Jaký dojem na Vás dělá jeho sportovní tvorba?

„Jako nedostižný vzor. Má mnoho plagiátorů, všem chybí ten jeho zvláštní smutně veselý pohled na svět. Jeho texty jsou odrazem velkých životních zážitků, zážitků, které se nedají nahradit. Určitě také i vlastní i rodinné utrpení.“

Považujete za vrchol jeho tvorby „Duklu mezi mrakodrapy“?

„Ne – považuji za vrchol všechno, co napsal. Pořadí nechci ani neumím klasifikovat.“

Čím si myslíte, že si dokázal získat čtenáře na svou stranu?

„Právě tím osobitým pohledem. Tím, že nelhal, psal pravdu a uměl ji krásně prezentovat.“

Nebyla jeho tvorba příliš sešněrována dobou?

„To je svým způsobem každá tvorba. Navíc on ji vnímal jen jako kulisy. Nenechal se semlít socialistickým realismem ani jinými ismy. Byl svůj!“

Podle mě je většina povídek až příliš idealistická, není to na škodu? Pravdou je, že se jednalo o skutečné příběhy, ale ty pak působí až stereotypně.

„Ne! On nic neidealizoval. Stereotypně? NE! To není stereotyp – to je osobitý, autorský, neopakovatelný pohled na svět. On se na něj dívá ze svého úhlu.“

Ota Pavel si vždy cenil více píle a dřiny, než talentu. Považujete tuto myšlenku za správnou?

„Jedině správnou!!! Talent sám nic nedokáže.“

Je podle Vás Ota Pavel jeden z nejvýznamnějších sportovních žurnalistů u nás? Můžeme ho zařadit mezi legendy, jako byli: Josef Laufer, Procházka, Holubec, Polák a další?

„To ho dost degradujete. Ti pánové uměli mluvit, to je jiná kategorie. Legenda, která stojí Pavlovi po boku, je Hrabal třeba.“

Co by mu mohla dnešní generace novinářů závidět?

„Všechno, hlavně pokoru, slušnost a právě onu pracovitost!“

Myslíte si, že by byl úspěšným i v dnešní hektické době?

„Měl by to těžké. Ale prosadil by se. On to měl těžké i ve své době. Jako ryzí sportovní novinář i jako rozhlasový redaktor to měl hodně těžké. Pokud vím, tak psal dost náročně.“

Nebyl právě Ota Pavel pro Vás tím impulzem, abyste se začal věnovat sportovní žurnalistice?

„Ne.“

Vidíte mezi dnešními novináři nějakého nástupce Oty Pavla?

„Ne.“

Jakub Bažant (54)

Četl jste nějakou knihu se sportovní tematikou od Oty Pavla?

„Četl jsem Pohádku o Raškovi, Syn celerového krále a Duklu mezi mrakodrapy a viděl jsem film Smrt krásných srnců.“

Jaký dojem na Vás dělá jeho sportovní tvorba?

„Mimořádný. Myslí, že předběhl dobu v tom, že dokázal sportovní výkony i mimořádné osobnosti přiblížit takovým způsobem, že to zajímá i lidi, kteří se normálně o sportovní tematiku moc nezajímají. Jednoduše řečeno, jeho prózy jsou a nejsou o sportu. Jsou o lidech a o životě.“

Považujete za vrchol jeho tvorby „Duklu mezi mrakodrapy“?

„Ne. Hlavně si netroufám říct direktivně co je vrcholem jeho tvorby. Ale podle mě je jednou z jeho nejlepších próz Smrt krásných srnců, do které promítl hodně osobního z rodiny, krásu přírody i obecnou hrůzu doby, kterou popisuje. Připomíná nám co je podstatné a popravdě řečeno, sport to není (to je můj názor).“

Čím si myslíte, že si dokázal získat čtenáře na svou stranu?

„Kombinací romantiky a reality. Vyprávěním inspirovaným skutečnými událostmi a příběhy, podávaném vlastním viděním a češtinou.“

Nebyla jeho tvorba příliš sešňorována dobou?

„Zřejmě ne zásadně, ale to by si zasloužilo hlubší zkoumání a bylo by potřeba mluvit s potomky nebo mít jeho osobní korespondenci. Na čtenáře to tak nepůsobí.“

Podle mě je většina povídek až příliš idealistická, není to na škodu? Pravdou je, že se jednalo o skutečné příběhy, ale ty pak působí až stereotypně.

„Není to na škodu pro to čtenářské publikum, které právě takové vyprávění o sportu hledá, viz odpověď výše. To byste mohl říci, že Mácha se až příliš svým rozervaným duchem pohybuje mezi „truchlenci, co rozesmutňují sebe“ Takhle to nejde brát.“

Ota Pavel si vždy cenil více píle a dřiny, než talentu. Považujete tuto myšlenku za správnou?

„Ano. Talent je dar a nemá ho každý, ale co talentu už zůstalo ležet ve stínu lípy. Nelze než připomenout co, co říkal sir Winston Churchill: Chcete na světě vyniknout? Musíte pracovat, zatímco ostatní se baví.“

Je podle Vás Ota Pavel jeden z nejvýznamnějších sportovních žurnalistů u nás? Můžeme ho zařadit mezi legendy, jako byli: Josef Laufer, Procházka, Holubec, Polák a další?

„Jako sportovní žurnalista – reportér možná není tak významný, z hlediska přínosu jeho tvorby pro sportovní tematiku je daleko větší, než zmiňovaní pánové.“

Co by mu mohla dnešní generace novinářů závidět?

„Vidění témat, vhled do charakterů, poetiku zpracování a hlavně dokonalou češtinu.“

Myslíte si, že by byl úspěšným i v dnešní hektické době?

„Ano!“

Nebyl právě Ota Pavel pro Vás tím impulzem, abyste se začal věnovat sportovní žurnalistice?

„Nebyl.“

Vidíte mezi dnešními novináři nějakého nástupce Oty Pavla?

„V „pavlovském“ pojetí ne docela. Snad svou šíří záběru a rozhledu Pavel Kovář (Reflex).“

Tomáš Lörincz (41)

Četl jste nějakou knihu se sportovní tematikou od Oty Pavla?

„Ano“

Jaký dojem na Vás dělá jeho sportovní tvorba?

„Archaický trochu, je to přeci jen už pár let zpátky. Vnímání všeho bylo trochu jiné.“

Považujete za vrchol jeho tvorby „Duklu mezi mrakodrapy“?

„Spíš ne, i když zrovna tohle je hodně zajímavé dílo.“

Čím si myslíte, že si dokázal získat čtenáře na svou stranu?

„Tematikou, autorů, kteří psali takhle, moc nebylo. Přesněji, pokud si vybavuju, na takové úrovni byl jediný.“

Nebyla jeho tvorba příliš sešněrována dobou?

„Bezesporu ano. Ale dobou je ovlivněna každá tvorba, i ta současná. Těžko se s tím dalo něco dělat a psát jinak.“

Podle mě je většina povídek až příliš idealistická, není to na škodu? Pravdou je, že se jednalo o skutečné příběhy, ale ty pak působí někdy až stereotypně.

„Prostě to tak je. Kdyby psal jinak, tak by to mohlo být asi taky fajn, ale prostě – tohle je jeho styl psaní. A lidi chtějí slyšet pohádky.“

Ota Pavel si vždy cenil více píle a dřiny, než talentu. Považujete tuto myšlenku za správnou?

„Ne zcela. Jsou to spojené nádoby, jakmile uděláte díru do jedné, vyteče voda i z té druhé.“

Je podle Vás Ota Pavel jeden z nejvýznamnějších sportovních žurnalistů u nás? Můžeme ho zařadit mezi legendy, jako byli: Josef Laufer, Procházka, Holubec, Polák a další?

„Já ho tam neřadím, protože jeho žurnalistickou činnost nepamatuju a podle literatury a povídek si těžko udělám obrázek. Laufer bez debaty, ostatní zmínění taky. Ale Pavel je pro mě spíš spisovatel než novinář. Což samozřejmě není objektivně pravda, ale vnitřně to tak vnímám.“

Co by mu mohla dnešní generace novinářů závidět?

„Klid, ve smyslu menšího množství práce. Tehdy to bylo o tom, že jste na akci napsal jednu stránku strojem a někam jí odfaxoval. Dneska už je to od hromady článků přes sociální síť a další interakce. Na samotnou novinářinu je času a klidu míň, všechno už se hrne pod tlakem a mnohdy na úkor kvality.“

Myslíte si, že by byl úspěšným i v dnešní hektické době?

„Jednodušší otázka by nebyla?“

Nebyl právě Ota Pavel pro Vás tím impulzem, abyste se začal věnovat sportovní žurnalistice?

„Ani náhodou.“

Vidíte mezi dnešními novináři nějakého nástupce Oty Pavla?

„Ne.“

Štěpán Škorpil (73)

Četl jste nějakou knihu se sportovní tematikou od Oty Pavla?

„Všechny, bez výjimky.“

Jaký dojem na Vás dělá jeho sportovní tvorba?

„Geniální tvůrce v oblasti sportovní, stejně jako v oblasti beletristické.“

Považujete za vrchol jeho tvorby „Duklu mezi mrakodrapy“?

„Netroufnu si dávat Pavlovy sportovní práce do pořadí – povídky mají své kouzlo obdobně jako práce většího rozsahu.“

Čím si myslíte, že si dokázal získat čtenáře na svou stranu?

„Úžasnou češtinou, kterou si dovolím klást na roveň takovým gigantům české literatury, jakými byli Karel Čapek či Vladislav Vančura.“

Nebyla jeho tvorba příliš sešněrována dobou?

„Takový pocit nemám ani v nejmenším – Smrt krásných srnců odráží určitou dobu – a nádherná čeština to ještě umocňuje.“

Podle mě je většina povídek až příliš idealistická, není to na škodu? Pravdou je, že se jednalo o skutečné příběhy, ale ty pak působí někdy až stereotypně.

„Toť věci názoru, neberu Vám jej – já tento pocit nemám.“

Ota Pavel si vždy cenil více pile a dřiny, než talentu. Považujete tuto myšlenku za správnou?

„Souhlasím s ním. Zpravidla ten, kdo se na vrchol dostane jen talentem, nevydrží dlouho s dechem.“

Je podle Vás Ota Pavel jeden z nejvýznamnějších sportovních žurnalistů u nás? Můžeme ho zařadit mezi legendy, jako byli: Josef Laufer, Procházka, Holubec, Polák a další?

„To je mimo jakoukoliv pochybnost, v oblasti literárního zachycení sportu je naprostou jedničkou! Jednou se o něm budou učit děti ve školách.“

Co by mu mohla dnešní generace novinářů závidět?

„Pracovitost a odpor k honbě za lacinou senzací.“

Myslíte si, že by byl úspěšným i v dnešní hektické době?

„V literární sféře ano, jako reportér deníku či týdeníku s potížemi.“

Nebyl právě Ota Pavel pro Vás tím impulzem, abyste se začal věnovat sportovní žurnalistice?

„Ne, mým „startovním výstřelem“ byli manželé Zátopkovi a jejich výkony na olympiádě v Helsinkách 1952.“

Vidíte mezi dnešními novináři nějakého nástupce Oty Pavla?

„Mnoho povolaných, málo vyvolených.“

9.5 Petr Vichnar (60)

Četl jste nějakou knihu se sportovní tematikou od Oty Pavla?

„Všechny.“

Jaký dojem na Vás dělá jeho sportovní tvorba?

„Je zcela mimořádným a ojedinělým zjevem mezi těmi, kteří se pokusili psát o sportu. Sport je totiž téma, které se v umění uchopuje velmi těžko. Kolik je opravdu dobrých filmů či divadelních představení o sportu? A románů nebo povídek či esejů? O sportu psali krásně a pravdivě Hemingway a London. U nás Bass, Poláček, Kožík a především právě Ota Pavel. Anebo později třeba Pacina či Bakalář. Napsat dobrou knihu o sportu je kumšt. A Ota Pavel je podle mého jedním z mála klasiků tvorby o sportu.“

Považujete za vrchol jeho tvorby „Duklu mezi mrakodrapy“?

„To si netroufám říci. Zrovna tak jsem miloval Plnou bednu šampaňského nebo třeba Pohár od Pánaboha, Syna celerového krále a Pohádku o Raškovi. Každá ta kniha má své kouzlo.“

Čím si myslíte, že si dokázal získat čtenáře na svou stranu?

„Jazykem, poetikou, laskavým humorem, vztahem k člověku a životu, schopností pojmenovat a popsat věci zdánlivě všední. Tím, jak dokonale uměl smísit beletristickou fikci se sportovní reportáží. Ale především: kvalitou. Jeho práce je opravdovou literaturou. A ta je, jak napsal Jaroslav Hašek, jenom jedna. Je to literatura o lidském životě.“

Nebyla jeho tvorba příliš sešněrována dobou?

„Každá tvorba odráží dobu, v níž vznikla. Ota Pavel tvořil v 60. a 70. letech minulého století a nemohl nebýt ovlivněn společností, v níž žil. Zároveň měl ale ohromný talent a velké vzory – Hemingwaye, Babela, Turgeněva, Čechova, Čapka, Vančuru či Konráda. Těmi se nechal inspirovat a nechal po sobě dílo, které se stalo českou literární klasikou, tedy řečeno s Werichem „překonalo změny vkusu, proudů, směrů a trvá dodnes ve své kvalitě.“

Podle mě je většina povídek až příliš idealistická, není to na škodu? Pravdou je, že se jednalo o skutečné příběhy, ale ty pak působí někdy až stereotypně.

„Těžko říci, jste mladý člověk a čtete ty věci s trochu jinou životní zkušeností a v jiné době, než jsme je poprvé jako mladí četli my. A jistě. S tou mojí nostalgií si mohou dodnes některé věci idealizovat.“

Ota Pavel si vždy cenil více píle a dřiny, než talentu. Považujete tuto myšlenku za správnou?

„Ano, souhlasím. Samotný talent nic neznamená.“

Je podle Vás Ota Pavel jeden z nejvýznamnějších sportovních žurnalistů u nás? Můžeme ho zařadit mezi legendy, jako byli: Josef Laufer, Procházka, Holubec, Polák a další?

„Uvádíte ho do skupiny mistrů mluveného slova, ale Ota Pavel byl spisovatel, velký autor skvělé literatury a to výše uvedení pánové při vší úctě nebyli a nejsou. Spíš bych jmenoval už zmíněné skvělé novináře: Václava Pacinu, Roberta Bakaláře a možná Kratochvíla nebo Hanouska.“

Co by mu mohla dnešní generace novinářů závidět?

„Všechny jeho ctnosti uvedené výše.“

Myslíte si, že by byl úspěšným i v dnešní hektické době?

„Nemám rád kdyby. To jako kdybyste se ptal, zda by byl v dnešní době úspěšný Shakespeare nebo Rolland. Rozhodně by to měl těžké – už proto, že se v jeho osobnosti mísily vyrovnanost, laskavost a dobrosrdečnost s melancholií, úzkostmi a depresemi, které nečekaně vtrhly do jeho života a neblaze se podílely na deformaci jeho bytosti a vědomí. Ale on přece úspěšný je! Lidé – i mladí – ho čtou a píší o něm bakalářské práce. Třeba jako Vy.“

Nebyl právě Ota Pavel pro Vás tím impulzem, abyste se začal věnovat sportovní žurnalistice?

„Ota Pavel mě ovlivnil daleko dřív – už když jsem se na gymnáziu rozhodoval, zda budu na UK studovat tělocvik a češtinu. Spojení mateřského jazyka, literatury a sportu mě i díky jeho knížkám přitahovalo. A sportovní žurnalistika přišla přirozenou cestou později.“

Vidíte mezi dnešními novináři nějakého nástupce Oty Pavla?

„Takový talent nevidím.“

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Vladimír Turtev

Obor: sociální a mediální komunikace

Forma studia: prezenční

Název práce: Ota Pavel jako sportovní novinář a jeho přínos pro současné sportovní žurnalisty

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 51

Celkový počet stran příloh: 11

Počet titulů českých použitých zdrojů: 8

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 14

Počet ostatních zdrojů: 0

Vedoucí práce: RNDr. Jaroslav Huk, CSc.